

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Odpadové hospodářství města Šumperk
Waste Management of the Šumperk Municipality

Student:

Jana Hrubá

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. David Lenert, Ph.D., MBA

Šumperk 2014

Zadání bakalářské práce

Student:

Jana Hrubá

Studijní program:

B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor:

6202R055 Veřejná ekonomika a správa

Specializace:

01 Veřejná ekonomika a správa

Téma:

Odpadové hospodářství města Šumperk
Waste Management of the Šumperk Municipality

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Odpadové hospodářství v obcích
  3. Analýza odpadového hospodářství ve městě Šumperk
  4. Zhodnocení analýzy, návrhy a doporučení
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

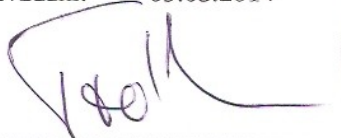
- HŘEBÍČEK, Jiří et al. *Integrovaný systém nakládání s odpady na regionální úrovni*. Brno: Littera, 2009. 202 s. ISBN 978-80-85763-54-6.
- KIZLINK, Juraj. *Nakládání s odpady*. 2. vyd. Brno: VUT Fakulta chemická, 2012. 306 s. ISBN 978-80-214-4413-3.
- KURAŠ, Mečislav et al. *Odpadové hospodářství*. Chrudim: Vodní zdroje Ekomonitor, 2008. 143 s. ISBN 978-80-86832-34-0.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

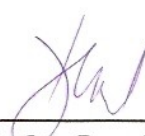
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. David Lenert, Ph.D., MBA**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

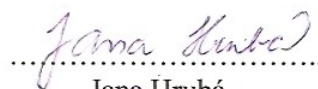

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně přílohy č. 3, vypracovala samostatně, přílohy č. 1 a 2 jsem převzala a upravila.

V Šumperku dne 9. května 2014

.....
Jana Hrubá

Obsah

1	ÚVOD	4
2	ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ V OBCÍCH	6
2.1	Definice obecných pojmů v odpadovém hospodářství	6
2.2	Legislativní vymezení odpadového hospodářství v České republice	8
2.3	Plán odpadového hospodářství ČR	10
2.4	Česká asociace odpadového hospodářství	11
2.5	Obec v oblasti odpadového hospodářství	11
2.6	Komunální odpad	14
2.6.1	Katalog odpadů	15
2.6.2	Nakládání s komunálním odpadem	15
2.6.3	Základní pojmy a definice v oblasti komunálního odpadu	17
2.6.4	Poplatek za komunální odpad	17
3	ANALÝZA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ VE MĚSTĚ ŠUMPERK	20
3.1	Obecné informace o městě Šumperk	20
3.2	Plán odpadového hospodářství města Šumperk	21
3.3	Městský systém nakládání s odpady	23
3.3.1	Sběrné dvory	27
3.3.2	Místní poplatek za svoz komunálního odpadu	29
3.4	Produkce odpadů v letech 2008–2012	30
3.5	Příjmy a výdaje města na odpadové hospodářství v letech 2008–2012	32
4	ZHODNOCENÍ ANALÝZY, NÁVRHY A DOPORUČENÍ	36
4.1	Dotazníkové šetření	36
4.1.1	Vyhodnocení dotazníkových otázek	36
4.1.2	Vyhodnocení dotazníku	45
4.2	Zhodnocení odpadového hospodářství města Šumperka	46
4.3	Návrhy a doporučení	47
5	ZÁVĚR	49
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	51
	SEZNAM ZKRATEK	53
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
	SEZNAM PŘÍLOH	
	PŘÍLOHY	

1 ÚVOD

Produkce odpadu je problematikou dotýkající se kohokoliv z nás. Všichni jsme součástí životního prostředí, každý z nás je obklopen krajinou, kterou bychom se měli snažit chránit, maximálně o ni pečovat a vážit si jí. Hodně lidí si v dnešní konzumní společnosti ani neuvědomuje, že právě svým přístupem mohou napomoci zlepšení stavu životního prostředí a zachovat ho tak zdravější a čistější pro další generace, pro naše potomky. Komunální odpad je nejčastějším druhem odpadu, který je každým dnem produkován námi samými – spotřebiteli, občany, domácnostmi. Odpadky je možné nalézt v příkopech, pneumatiky odložené podél silnic, lednice či stará televize nepůsobí estetickým dojmem na okraji lesa. Přitom by nebylo tak složitou záležitostí odložit tyto nepotřebné věci do kontejneru či sběrného dvora. Pojďme se proto zamyslet nad tímto tématem a snažme se více přiblížit záležitostem, kterými je dennodenně obklopen každý obyvatel naší jedinečné planety.

Zvyšující se množství odpadů je trendem dnešní doby a souvisí zejména s celkovým růstem spotřeby. V dnešní společnosti jsme zvyklí více a častěji nakupovat věci nové a zcela bezmyšlenkovitě pak vyhazujeme věci, které by nám mohly ještě nějakou dobu sloužit. Některé výrobky jsou tímto způsobem dokonce i záměrně konstruovány, jejich oprava by byla nákladnější než zakoupení výrobku zcela nového. Je třeba si uvědomit, že každý nový výrobek má i obal, čímž je množství odpadu ještě znásobeno. Problematice odpadů je věnován samostatný, v České republice zatím ještě poněkud mladý vědní obor – odpadové hospodářství. Jeho vznik byl reakcí na skutečnost, že nakládání s odpady se stalo v posledních desetiletích celosvětovým civilizačním problémem. Zabývá se předcházení vzniku odpadů, technologiemi a možnostmi využití nebo odstranění odpadu.

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit odpadové hospodářství města Šumperka a na základě získaných výsledků doporučit možné návrhy na zlepšení. K celkovému hodnocení zdejšího odpadového hospodářství bude nápomocno dotazníkové šetření, ve kterém budou uvedeny názory, poznatky a otázka spokojenosti šumperských občanů s danou problematikou.

V bakalářské práci je použita metoda sběru dat a informací, metoda analýzy a komparace. Veškeré informace jsou podloženy platnými právními předpisy a jsou čerpány z publikací odborné literatury, z internetových zdrojů a interních údajů Městského úřadu Šumperk.

Práce je rozdělena do pěti kapitol.

První kapitola je nazvána úvodem.

Druhá část práce je věnována tématu odpadového hospodářství v obcích. Odpadové hospodářství je vymezeno obecnými pojmy, řešena je otázka legislativy a působení obcí v oblasti odpadového hospodářství. Následně je charakterizován Plán odpadového hospodářství a pojmy týkající se komunálního odpadu, vznikajícího při činnosti fyzických osob na území obce.

Třetí část práce je zaměřena na analýzu odpadového hospodářství vybrané oblasti, v našem případě ve městě Šumperku. Město je představeno stručnou charakteristikou, následně je popsán systém nakládání s odpady, organizace sběru, třídění a likvidace odpadů ve městě. Dále je řešena otázka financování odpadového hospodářství ve vybrané lokalitě, včetně podrobné bilance příjmů a výdajů.

Ve čtvrté části je zhodnocena provedená analýza odpadového hospodářství v Šumperku. Primární část kapitoly je věnována výsledkům dotazníkového šetření provedeného obyvateli města, dále návrhům a doporučením pro město Šumperk, které by mohly vylepšit aktuální stav odpadového hospodářství ve městě.

Poslední kapitola je označena jako závěr.

2 ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ V OBCÍCH

Tato kapitola bude věnována obecným pojmům a základní legislativě odpadového hospodářství, Plánu odpadového hospodářství České republiky a České asociaci odpadového hospodářství. Následně bude představeno postavení obce v oblasti produkce odpadů a charakterizován komunální odpad, jeho zařazení v Katalogu odpadů, základní definice a systém nakládání s tímto druhem odpadu. V závěru této kapitoly bude řešena problematika místního poplatku za svoz komunálního odpadu.

2.1 Definice obecných pojmů v odpadovém hospodářství

Produkce odpadu je nedílnou součástí našeho života, přičemž každý z nás je povinen při své činnosti předcházet vzniku odpadů, následně omezovat jejich množství a nebezpečné vlastnosti. Odpadové hospodářství je relativně novým a mladým technologickým odvětvím dotýkající se nejen výrobního, ale také spotřebitelského sektoru.

Základní pojmy vycházejí především ze zákona o odpadech č. 185/2001 Sb. a zákona o obalech č. 477/2001 Sb. Jako občané – spotřebitelé jsme povinni nakládat s odpady a zbavovat se jich pouze způsobem stanoveným těmito zákony a ostatními právními předpisy (vyhláškami ministerstev či nařízeními vlády, Evropského parlamentu a Evropské rady) vydanými na ochranu životního prostředí. Jsou zde uvedeny základní pojmy, jejichž znalost je podstatou pochopení fungování celého systému odpadového hospodářství. Pro zasvěcení do problému budou představeny ty nejdůležitější z nich, vyňaté právě ze zákona č. 185/2001 Sb.

Opad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit a přísluší do některé skupiny odpadů.

Zákon o odpadech se vztahuje na všechny odpady s výjimkou:

- odpadních vod,
- odpadů drahých kovů,
- radioaktivních odpadů,
- mrtvých těl zvířat, která uhynula jiným postupem než porážkou,
- exkrementů, nejedná-li se o vedlejší produkty živočišného původu, slámy a dalších přírodních látek, atd.¹

---

¹ § 2 a § 3 zákona č. 185/2001 Sb. v platném znění, Zákon o odpadech.

Nebezpečným odpadem je odpad zařazený v Seznamu nebezpečných odpadů uvedeném v prováděcím právním předpise a jakýkoli jiný odpad vykazující jednu nebo více nebezpečných vlastností (např. rozpouštědla, lepidla, barvy, olej, tuk, kyseliny, hydroxidy, zářivky, galvanické články, pesticidy, odpad s obsahem rtuti, apod.)

Původce a oprávněná osoba jsou povinni pro účely nakládání s odpadem zařadit odpad do kategorie nebezpečný, je-li:

- a) zařazen v Seznamu nebezpečných odpadů uvedeném v prováděcím právním předpise,
- b) nebo smíšen či znečištěn některou ze složek uvedených v Seznamu složek, které činí odpad nebezpečným,
- c) nebo smíšen či znečištěn některým z odpadů uvedených v Seznamu nebezpečných odpadů.

Komunálním odpadem je veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, který je dle prováděcího právního předpisu posuzován jako komunální odpad, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických nebo fyzických osob oprávněných k podnikání.

Odpadové hospodářství vystihuje činnost zaměřená na předcházení vzniku odpadů, na nakládání s odpady a na následnou péči o místo, kde jsou odpady trvale uloženy, a další kontrola těchto činností.

Nakládání s odpady je soubor činností zahrnující shromažďování, soustředování, sběr, výkup, třídění, přepravu a dopravu, skladování, úpravu, využívání a v neposlední řadě také odstraňování odpadu.

Shromažďování odpadů je krátkodobé soustředování odpadů do shromažďovacích prostředků v místě jejich vzniku před dalším nakládáním s odpady.

Úpravou odpadů je myšlena každá činnost, která vede ke změně chemických, biologických nebo fyzikálních vlastností odpadů (včetně jejich třídění) za účelem umožnění nebo usnadnění jejich dopravy, využití, odstraňování nebo za účelem snížení jejich objemu, případně zmenšení působení jejich nebezpečných vlastností.

Recyklace je jakýkoliv způsob využití odpadů, kterým je odpad opět zpracován na výrobky, materiály nebo látky pro původní nebo jiné účely jejich použití.²

---

² § 4 a § 6 zákona č. 185/2001 Sb. v platném znění, Zákon o odpadech.

Původcem odpadů je právnická osoba, při jejíž činnosti vznikají odpady, nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, při jejíž podnikatelské činnosti jsou odpady produkovány. Pro komunální odpady vznikající na území obce, které mají původ v činnosti fyzických osob, na něž se nevztahují povinnosti původce, se za původce odpadů považuje obec. Obec se stává původcem komunálních odpadů v okamžiku, kdy fyzická osoba odpady odloží na místě k tomu určeném. Tímto se obec stane současně majitelem těchto odpadů.³

2.2 Legislativní vymezení odpadového hospodářství v České republice

Odpadové hospodářství je relativně novým technologickým odvětvím, které se bezprostředně dotýká všech fází výrobního a spotřebního cyklu – od těžby surovin, přes výrobu, dopravu a spotřebu produktů, až po jejich odstranění, kdy po uplynutí doby jejich životnosti se z nich stávají odpady (odpady ze spotřeby). Významný podíl odpadů tvoří vedlejší materiály vznikající při výrobě těchto produktů (odpady z výroby). Odpadovým hospodářstvím jsou ovlivňovány všechny složky národního hospodářství. Průmyslově a ekonomicky vyspělé země se začaly odpadovým hospodářstvím intenzivně zabývat teprve v posledních dvaceti až třiceti letech, v České republice (dále jen ČR) vznikl první zákon o odpadech až v roce 1991. Před rokem 1991 nebylo nakládání s odpady v ČR na legislativní úrovni nijak zvláště kontrolováno ani řízeno.

Hlavní cíle odpadového hospodářství:

- předcházet vzniku odpadů nebo je omezovat,
- pokud již odpady vzniknou, nakládat s nimi tak, aby mohly být maximálně využity jako druhotné suroviny v původní nebo upravené formě a aby minimálně narušovaly životní prostředí.

Odpadové hospodářství v ČR je vymezeno zejména zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění, zákonem č. 477/2001 Sb., o obalech, v platném znění, a jejich prováděcími předpisy (vyhlášky ministerstev a nařízení vlády, Evropského parlamentu a Evropské rady).

Zákon o odpadech klade důraz na předcházení vzniku odpadů, stanovuje hierarchii nakládání s nimi a prosazuje základní principy ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel při nakládání s odpady.⁴

---

³ § 4 zákona č. 185/2001 Sb. v platném znění, Zákon o odpadech.

⁴ KURAŠ, M., V. DIRNER, V. SLIVKA a M. BŘEZINA. *Odpadové hospodářství*. Chrudim, 2008.

Zákon o odpadech byl několikrát novelizován až do dnešní podoby. 21. června 2013 vyšla ve sbírce zákonů pod číslem 169/2013 Sb., další dlouho očekávaná novela zákona o odpadech č. 185/2001 Sb. Novela byla předložena především v reakci na usnesení vlády, které se týkalo eliminace nadbytečných požadavků environmentální legislativy, tzn. snížení administrativní zátěže při nakládání s odpady. Některé body novely vycházejí z reakce na změny evropských právních předpisů a dále ze zkušeností vyplývajících z aplikace zákona o odpadech v praxi. Euronovela, taktéž nazývaná „ekoauditovou novelou“, nabyla účinnosti 1. října 2013, přičemž některé její dílčí části nabydou platnost až v průběhu let 2014 a 2015.

Hlavním cílem novely zákona o odpadech je odstranění nebo zmírnění některých administrativních požadavků na subjekty nakládající s odpady.

Konkrétně se jedná o:

- zrušení povinnosti zpracovávat plán odpadového hospodářství pro původce (zůstává však povinnost pro obce),
- funkce odpadového hospodáře může být nově vykonávána pro neomezený počet původců, oprávněných osob či provozoven,
- zrušení povinnosti původce nebezpečných odpadů žádat o souhlas k jejich shromažďování,
- zjednodušení vedení evidence při přepravě nebezpečných odpadů prostřednictvím zavedení elektronického informačního systému.

Mezi další hlavní změny patří úpravy při nakládání s nekontaminovanou zemínou a jinými přírodními materiály vytěženými během stavební činnosti a změny v oblasti zařazování odpadů podle kategorií. V rámci pověřování k hodnocení nebezpečných vlastností odpadů je nově využit integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí (ISPOP). Další změny se týkají oblastí „Baterie a akumulátory“, „Autovraky“, „Elektrická a elektronická zařízení“, zpětného odběru pneumatik a kontroly přeshraniční přepravy (zefektivnění kontrolních nástrojů, zrušení institutu kauce, apod.)⁵

---

⁵ ENACON. *Novela zákona o odpadech č. 169/2013*. [Online] 10. červenec 2013. [Cit.: 27. prosinec 2013.] Dostupné z: <http://www.enacon.cz/aktuality/novela-zakona-o-odpadech-c-1692013.html>.

2.3 Plán odpadového hospodářství ČR

Z členství naší republiky v Evropské unii (dále jen EU) pro nás vyplývají různá práva i povinnosti. Jednou z povinností je podle Smlouvy o založení Evropského společenství dodržování evropského komunitárního práva, a to i v oblasti životního prostředí. Kontrola tohoto dodržování je prováděna Evropskou komisí, cílem je, aby každý členský stát dostal svým závazkům.

Plán odpadového hospodářství (dále jen POH) České republiky klade důraz na rozvoj progresivních environmentálních opatření s trendy EU a stanovuje konkrétní cíle a postupy pro nakládání s odpady na území ČR, které směřují zejména k podpoře materiálového využití odpadů a omezení jejich negativního vlivu na lidské zdraví a životní prostředí. Základním dokumentem je směrnice 75/442/EHS, o odpadech, ve znění pozdějších úprav a doplňků, jako je 91/156/EHS, která byla vydána v úplném znění 27. listopadu 2003.

POH ČR musí být změněn po každé zásadní úpravě podmínek, na jejichž základě byl zpracován. Slouží jako podklad pro vytvoření plánů odpadového hospodářství krajů a má primární význam pro rozhodovací a jiné činnosti správních úřadů, krajů a obcí v ČR.

Jedním ze základních strategických cílů POH ČR je maximální využívání odpadů jako náhrady primárních zdrojů. Do roku 2020 by se měl zdvojnásobit dnešní podíl recyklace a naopak na třetinu snížit objem odpadů, který je odložen na skládkách. V ČR je dnes recyklováno pouze asi 21 % komunálního odpadu, zatímco Německo, Rakousko, Nizozemsko nebo Belgie jsou dlouhodobě nad hranicí 50 %. Trendem EU je materiálově využít nejméně polovinu hlavních součástí komunálního odpadu s výhledem do roku 2020. Ministerstvo životního prostředí ČR již od roku 2007 podporuje rozvoj technologií na materiálové využívání odpadů a rozvoj vzniku nových technologií, např. domácího kompostování, systému třídění odpadu, vybavení kompostáren, stavbu bioplynových stanic atd. Pro tuto činnost je možno využívat dotací kvalitních projektů ze strukturálních fondů EU, přesněji řečeno z Operačního programu životního prostředí (OPŽP).⁶

---

⁶ KIZLINK, J. *Nakládání s odpady*. Brno, 2012.

2.4 Česká asociace odpadového hospodářství

Počátkem roku 1997 vznikla **Česká asociace odpadového hospodářství** (dále jen ČAOH). K jejímu založení vedly především přívětivé zkušenosti s fungováním soukromého sektoru v oblasti odpadového hospodářství, získané v mnoha zemích EU. Výsledkem je sdružení soukromých firem, založeném za účelem vyřešit mnohé zásadní společné problémy, souvisejících především s netypickým prostředím českého trhu. Za šestnáct let byla vybudována velmi úspěšná a silná asociace, která je dnes reprezentována již téměř stovkou firem, které pokrývají více jak polovinu soukromého trhu v odpadovém hospodářství ČR a v rámci smluv s obcemi zajišťují nakládání s odpady pro občany naší republiky. ČAOH se účastní mnoha odborných akcí a konferencí, kde prezentuje diskuze a pohledy svých členů a je největší asociací v ČR sdružující významné soukromé podnikatelské subjekty, které podnikají v oblasti sběru, svozu, využívání, recyklace a odstraňování odpadů a souvisejících činností a kladou důraz na zavedení vysokého technického standardu. Mají zájem na tom, aby se vytvářela meziregionální spolupráce a kooperace, která by umožnila rychleji investovat do nových technologií a městům, obcím a občanům nabízet nová, kvalitnější řešení při nakládání s odpady.⁷

2.5 Obec v oblasti odpadového hospodářství

Odpadové hospodářství obce je komplexem služeb, kterým obce zajišťují odvoz odpadů, vznikajících z aktivit svých občanů a z činností obce a jimiž zabezpečují přijatelně čisté životní prostředí na svém území. Zajištění odvozu a bezpečného odstranění odpadů v souladu s platnou legislativou je zákonnou povinností každé obce. Obce by měly svým občanům zajistit hustou sběrovou síť pro všechny druhy odpadu tak, aby byla lehce dostupná pro všechny občany, měly by poskytnout dostatek kontejnerů pro tříděný sběr jednotlivých komodit (papír, plasty, sklo) a pomoci ke splnění cílů krajského plánu odpadového hospodářství.

Výkon veřejné správy v oblasti komunálních odpadů je svěřen zejména do samostatné působnosti obcí. Podle zákona o odpadech, č. 185/2001 Sb., platí, že na obce se vztahují povinnosti původců podle § 16, pokud zákon nestanoví jinak.⁸

---

⁷ KIZLINK, J. *Nakládání s odpady*. Brno, 2012

⁸ ENWIWEB. *Odpadové hospodářství a obec*. [Online] 12. leden 2010. [Cit.: 27. prosinec 2013.] Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/clanek/odpady/80131/odpadove-hospodarstvi-a-obec>.

Orgány veřejné správy působící v oblasti odpadového hospodářství:

- ministerstvo,
- Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo zdravotnictví,
- inspekce,
- Česká obchodní inspekce,
- Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský,
- celní úřady a Policie České republiky,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, obecní a újezdní úřady.⁹

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů ve svém ustanovení § 10 písm. d) umožňuje obcím ukládat povinnosti v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou, stanoví-li tak zvláštní zákon. Tím je zákon o odpadech, který umožňuje obcím vymezit obecně závaznou vyhláškou systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a zneškodňování komunálních odpadů vznikajících na jejím katastrálním území, včetně postupu nakládání se stavebním odpadem. Na vyhlášku o systému nakládání s komunálním odpadem navazuje vyhláška o způsobu úhrady od občanů, tj. o poplatku za komunální odpad. Po schválení vyhlášky obcí je nutné ji předložit příslušnému krajskému úřadu, odboru vnitřních věcí, kde bude posouzeno, zda není vyhláška v rozporu se stávajícími právními normami.

Fyzické osoby jsou povinny odkládat komunální odpad na místech k tomu určených. Jakmile obec stanoví svojí obecně závaznou vyhláškou, musí být komunální odpad občany odděleně shromažďován, tříděn a předáván k odstraňování dle systému stanoveného obcí. Původci (právnícké nebo fyzické osoby oprávněné k podnikání), kteří produkují odpad zařazený podle Katalogu odpadů jako odpad podobný komunálnímu, mohou na základě písemné smlouvy s obcí využít systému zavedeného obcí pro nakládání s komunálním odpadem. Ve smlouvě musí vždy obsažena výše ceny za sjednanou službu.¹⁰

---

⁹ § 71 zákona č. 185/2001 Sb. v platném znění, Zákon o odpadech.

¹⁰ ENWIWEB. *Odpadové hospodářství a obec*. [Online] 12. leden 2010. [Cit.: 27. prosinec 2013.] Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/clanek/odpady/80131/odpadove-hospodarstvi-a-obec>.

Vybrané povinnosti obce jako původce komunálních odpadů:

- shromažďovat odpady utříděné podle jednotlivých druhů a kategorií,
- zařazovat odpady podle druhů a kategorií podle § 5 a 6, zákona o odpadech,
- v souladu se zvláštními právními předpisy určit místa, kam mohou fyzické osoby odkládat komunální odpad, který produkují,
- zajistit místa, kam mohou fyzické osoby odkládat nebezpečné složky komunálního odpadu (např. zbytky barev a spotřební chemie, zářivky, rozpouštědla),
- zabezpečit odpady před nežádoucím znehodnocením, odcizením nebo únikem,
- ve stanovených případech převádět odpady do vlastnictví pouze osobě oprávněné k jejich převzetí podle § 12 odst. 3, zákona o odpadech,
- umožnit kontrolním orgánům přístup do objektů, prostorů a zařízení a na vyžádání předložit dokumentaci a poskytnout pravdivé a úplné informace související s nakládáním s odpady,
- vést průběžnou evidenci o odpadech a způsobech nakládání s nimi, ohlašovat odpady (za podmínek v § 39 odst. 2, zákona o odpadech) a zasílat příslušnému správnímu úřadu další údaje v rozsahu stanoveném tímto zákonem a prováděcím právním předpisem,
- zpracovat plán odpadového hospodářství v souladu s tímto zákonem a prováděcím právním předpisem a zajišťovat jeho plnění (podmínky v § 44 odst. 1, zákona o odpadech),
- vykonávat kontrolu vlivů nakládání s odpady na zdraví lidu a životní prostředí v souladu se zvláštními právními předpisy a plánem odpadového hospodářství,
- ustanovit odpadového hospodáře za podmínek stanovených tímto zákonem podle § 15,
- platit poplatky za ukládání odpadů na skládky způsobem a v rozsahu stanoveném v tomto zákoně (další podrobnost viz § 46 odst. 4, zákona o odpadech).¹¹

---

¹¹ § 16 a § 17 zákona č. 185/2001 Sb. v platném znění, Zákon o odpadech.

2.6 Komunální odpad

Odpady mohou být členěny dle několika hledisek. Základní dělení odpadu je podle skupenství hmoty, na kapalné a pevné. Dále odpad dělíme například podle jeho původu do těchto skupin:

- *komunální odpad,*
- *živnostenský odpad,*
- *biologicky rozložitelný odpad,*
- *elektroodpad,*
- *autovraky,*
- *obaly.*

Obce nejvíce produkují komunální odpad, který bude nyní přiblížen. Pojmem komunální odpad je označována směs různých odpadů, které vznikají na území obce. Zahrnuje tedy odpady z domácností, z údržby městské zeleně, z košů na ulicích, atd.

Dle zákona o odpadech představuje komunální odpad veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob (občanů). Zákon stanoví, že původcem komunálního odpadu je obec a podle ustanovení § 12 odst. 3, zákona, je obec za podmínek uvedených v jeho § 17 oprávněna k převzetí komunálního odpadu do svého vlastnictví.

Jedná se o odpady mající původ v nepodnikatelské činnosti fyzických osob. Obec je původcem komunálního odpadu v okamžiku, kdy je odpad fyzickou osobou odložen na místě k tomu určeném a obec se současně stane vlastníkem těchto odpadů.¹²

Každá fyzická osoba, každý občan by se měl snažit omezovat vznik odpadů tím, že bude např.:

- kupovat větší balení výrobků,
- nekupovat zboží s přehnaně luxusními obaly,
- pořizovat kvalitní věci, které dlouho vydrží,
- zvažovat, zda opravdu potřebuje nakupovat nové věci,
- třídit odpady,
- neplýtvat elektřinou, teplem, vodou.¹³

---

¹² HŘEBÍČEK, J. et al. *Integrovaný systém nakládání s odpady na regionální úrovni*. Brno, 2009.

¹³ ŠTASTNÁ, J. *Kam s nimi. Vše o třídění a recyklaci odpadu*. Praha, 2007.

2.6.1 Katalog odpadů

Jednou z povinností původců je zařazování jednotlivých druhů odpadů, které stanovuje Katalog odpadů (vyhláška MŽP č. 381/2001 Sb., v platném znění), ve kterém je vedena evidence o produkci a nakládání s odpady. V tomto Katalogu jsou rozlišeny dvě kategorie odpadů – nebezpečné a ostatní odpady. Odpady jsou dále členěny do skupin odpadů (celkem 20 skupin) a druhů odpadů (více než 400).

Ve vztahu ke komunálnímu odpadu jsou za nebezpečný odpad považovány některé druhy získané odděleným sběrem – rozpouštědla, kyseliny, zásady, fotochemikálie, pesticidy, zářivky, vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlovodíky (freony), oleje a tuky (nikoli jedlé), barvy, lepidla a pryskyřice, baterie a akumulátory, některá elektrická a elektronická zařízení a další druhy odpadů, pokud obsahují nebezpečné látky.

2.6.2 Nakládání s komunálním odpadem

Odpady je možno využívat, upravovat a zneškodňovat těmito způsoby:

- *recyklací,*
- *skládkováním,*
- *biologickými metodami zpracování odpadů,*
- *tepelnými metodami zpracování odpadů,*
- *fyzikálně-chemickými metodami.*

Recyklace znamená další využití, znovuuvedení do výrobního cyklu.

Skládkování je způsob odstraňování odpadů, při kterém jsou odpady zaváženy plánovitě na skládku, hutněny a pravidelně překrývány inertním materiálem.

Biologickými metodami upravujeme biologicky rozložitelné odpady (BRO), které pocházejí ze zemědělské a lesnické produkce a ze zpracovatelského průmyslu. Tyto metody pracují s mikroorganismy a zahrnují celou řadu biochemických reakcí, patří sem zejména *kompostování a anaerobní fermentace odpadů*.

Pod pojem **tepelné zpracování** odpadů je zahrnuto především jejich *spalování, pyrolýza* a dále různé procesy *zplyňování a zkapalňování* odpadů, a rovněž tak zvaná *mokrá oxidace*.¹⁴

---

¹⁴ KURAŠ, M., V. DIRNER, V. SLIVKA a M. BŘEZINA. *Odpadové hospodářství*. Chrudim, 2008.

Fyzikálně-chemické metody slouží především pro úpravu průmyslových chemických odpadů, zejména nebezpečných a jejich cílem je regenerace surovin, získání druhotných surovin či energie, odstraňování nebo snížení nebezpečnosti odpadů.

Nakládání s komunálním odpadem prošlo mnoha vývojovými etapami, z nichž nejstarší je skládkování. Ve vztahu k využití surovinového a energetického potenciálu těchto odpadů se jedná o jejich spalování a kompostování. Těmito metodami sice došlo ke snížení množství odpadů, postupně však přestaly vyhovovat přísnějším požadavkům ochrany životního prostředí a racionálním požadavkům trvale udržitelného rozvoje.

Obecně platné zásady odpadového hospodářství ve spojení s komunálním odpadem představují:

- předcházení vzniku odpadu a jeho nebezpečnosti (opatření v oblasti výroby a spotřeby obalových prostředků a ekologicky nepříznivých výrobků, péče o výrobek po celou dobu jeho životního cyklu),
- oddělené shromažďování a využívání složek odpadů u zdroje jeho vzniku (domácí kompostování biologicky rozložitelných odpadů, zkrmování odpadu),
- oddělené shromažďování a sběr využitelných a nebezpečných složek, jejich následná úprava a zpracování a oddělené odstraňování nevyužitelných zbytků především nebezpečných odpadů,
- racionální využití zbytkových odpadů (energetické využití spalitelných odpadů, recyklace stavební sutě apod.),
- skládkování prokazatelně nevyužitelného zbytku.

Nedílnou součástí systému jsou sběrné (recyklační dvory), kde je možné odložit příslušné druhy komunálního odpadu. Jsou vybaveny dotřídňovací, úpravářenskou a manipulační technikou. Zřizování sběrných dvorů jako centrálních míst pro zachycování nebezpečných a využitelných odpadů je reálné pro větší sběrné oblasti (optimálně od 2 000 obyvatel). Dojezdová vzdálenost pro občany by neměla přesáhnout pět kilometrů.¹⁵

---

¹⁵ KURAŠ, M., V. DIRNER, V. SLIVKA a M. BŘEZINA. *Odpadové hospodářství*. Chrudim, 2008.

2.6.3 Základní pojmy a definice v oblasti komunálního odpadu

Odpad z domácností (neboli domovní odpad) tvoří dominantní podíl komunálního odpadu a je to odpad z nevýrobní činnosti fyzických osob na území obce. Zjednodušeně řečeno se jedná o běžný odpad z denní spotřeby domácností, z činností spojených s úklidem obytných objektů.

Tříděný (separovaný) odpad je složka komunálního odpadu vznikající oddělením vybraných složek a druhů odpadů, tj. tříděným sběrem za účelem dalšího využití, např. papír, sklo, duté plastové obaly, kovy apod.

Objemný odpad je ta část komunálního odpadu, kterou vzhledem ke svým rozměrům, hmotnosti nebo vlastnostem není možné odkládat do běžných sběrných nádob (např. nábytek, koberce, čalounění, pneumatiky, kovový šrot).

Směsný komunální odpad vzniká po oddělení využitelných a nebezpečných složek, tj. vyřídění nebezpečných odpadů, tříděného a objemného odpadu z komunálního odpadu. Směsný komunální odpad je i odpad odložený do odpadkových košů.¹⁶

2.6.4 Poplatek za komunální odpad

Náklady na likvidaci komunálního odpadu jsou rok od roku vyšší. Obce a města mají zákonem o odpadech stanovenou povinnost zajistit jeho sběr, odvoz a odstraňování, protože jsou oficiálním původcem odpadu, který vyprodukovaly fyzické osoby bydlící na jejich území.

Z výše uvedeného je patrné, že je potřeba zajistit prostředky na finanční úhradu nákladů souvisejících s odpadovým hospodářstvím obcí a měst. Příjmy do systému odpadového hospodářství plynou obcím především z poplatků od občanů za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, dále z tržeb z prodeje druhotných surovin a z odměn od firmy EKO-KOM, a.s. za tříděný sběr a z plateb kolektivních systémů zpětného odběru elektrozařízení. Příjmem mohou být i dotace, např. ze Státního fondu životního prostředí a jiných fondů.

S účinností od 1. července 2012 došlo k novelizaci zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Novelizace byla přijata zákonem č. 174/2012 Sb., kterým byl změněn zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 142/2012 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti se zavedením

---

¹⁶ HŘEBÍČEK, J. et al. *Integrovaný systém nakládání s odpady na regionální úrovni*. Brno, 2009.

základních registrů. Obce mohly již od 1. července 2012 vydávat obecně závazné vyhlášky (s účinností od 1. ledna 2013) zavádějící místní poplatek za systém nakládání s komunálním odpadem pro rok 2013 dle novelizovaného znění zákona. V těchto obecně závazných vyhláškách je taktéž obsažena informace o skutečných nákladech za zpracování odpadů v obci na jednoho občana a rok.

Novelou je zákon rozšířen o okruh osob, které musí hradit poplatek za komunální odpad a došlo ke zvýšení horní hranice sazby poplatku za sběr a svoz netříděného odpadu.

Novelizace přinesla ještě další zásadní změny:

- byla zavedena společná odpovědnost poplatníka a jeho zákonného zástupce za zaplacení poplatku,
- obcím bylo pro účely řízení o místních poplatcích umožněno čerpat některé referenční údaje ze základního registru obyvatel, údaje z informačního systému cizinců a data z informačního systému evidence obyvatel.

Podle ustanovení § 10b zákona o místních poplatcích je poplatníkem:

a) fyzická osoba,

1. která má v obci trvalý pobyt,
2. které byl podle zákona upravujícího pobyt cizinců na území ČR povolen trvalý pobyt nebo přechodný pobyt na dobu delší než devadesát dnů,
3. která podle zákona upravujícího pobyt cizinců na území ČR pobývá na území ČR přechodně po dobu delší tří měsíců,
4. které byla udělena mezinárodní ochrana podle zákona upravujícího azyl nebo dočasná ochrana podle zákona upravujícího dočasnou ochranu cizinců.

b) fyzická osoba, která má ve vlastnictví stavbu určenou k individuální rekreaci, byt nebo rodinný dům, ve kterých není hlášena k pobytu žádná fyzická osoba.

Sazba místního poplatku je dvousložková. Od roku 2013 může roční částka za netříděný odpad dosáhnout až 750 Kč na obyvatele, u tříděné složky by měla být zachována hranice 250 Kč. Maximální roční sazba činí celkově 1 000 Kč.¹⁷

Většina obcí v ČR využívá výše zmíněný institut místního poplatku. Druhou možností je, aby byl obcí aplikován zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, konkrétně jeho § 17a, podle něhož je

---

¹⁷ ČAOH. *Metodický materiál odboru dozoru a kontroly veřejné správy MV*. [Online] 1. červenec 2012. [Cit.: 28. prosinec 2013.] Dostupné z: <http://www.caoh.cz/data/article/mv--zakon-o-mistnich-poplatcich---zvyseni-poplatku-za-odpad.pdf>.

plátcem poplatku vlastníkem nemovitosti, kde komunální odpad vzniká. Z toho vyplývá, že lidé platí za počet a objem odvezených popelnic, tedy podle skutečného množství odpadu, který vyprodukují.¹⁸

Zákon o odpadech nechává obcím volnou ruku v tom, jak s odpadem naloží. V tomto případě pak záleží na starostech a zastupitelích, aby ve spolupráci se svozovou firmou nabídli občanům systém, který bude spravedlivější a mnohem víc motivující.

V některých obcích je to řešeno způsobem, kdy si občané mají možnost stanovit frekvenci svozu a velikost sběrné nádoby a podle toho platí paušální poplatek. Paušální ovšem do té míry, že platí pravidelně stejnou částku, která je však několikanásobně nižší nebo vyšší než ta, kterou do obecní pokladny přispívá jejich soused. V jiných obcích mají nálepky s čárovými kódy, které je možné na úřadě koupit a opatřit jimi popelnici, kdykoli je připravená k vyvezení.¹⁹

---

¹⁸ ENWIWEB. *Vyšší místní poplatek za odpad obcím pomůže jen částečně*. [Online] 15. říjen 2012. [Cit.: 5. duben 2014.] Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/clanek/odpady/93292/vyssi-mistni-poplatek-za-odpad-obcim-pomuze-jen-castecne>

¹⁹ PENÍZE.CZ. *Nakládání o odpady aneb dárek občanům*. [Online] 18. leden 2013. [Cit.: 25. duben 2014.] Dostupné z: <http://www.penize.cz/spotrebitel/248419-nakladani-s-odpady-aneb-darek-obcanum>

3 ANALÝZA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ VE MĚSTĚ ŠUMPERK

V následující kapitole budou představeny základní informace o městě Šumperk, o Plánu odpadového hospodářství města a jeho plnění. Bude řešena otázka městského systému nakládání s odpady, zmíníme si dva sběrné dvory, které slouží k ukládání především objemného a nebezpečného odpadu a následně bude popsán vývoj výše místního poplatku za svoz odpadu v posledních letech. V dalších dvou dílčích kapitolách bude přiblížen vývoj produkce odpadů a jejich třídění a seznámíme se s příjmy a výdaji na odpadové hospodářství města ve sledovaném období 2008–2012. Za rok 2013 budou výsledky hospodaření s odpady k dispozici až na začátku června 2014, proto vzhledem k termínu odevzdání bakalářské práce není možné tento rok do analýzy zahrnout.

3.1 Obecné informace o městě Šumperk

Šumpersko je hornatým regionem v severozápadní části Olomouckého kraje. Město Šumperk je rozloženo v údolí řeky Desné na jihozápadním okraji Jeseníků. Město bývá právem nazýváno „Brána Jeseníků“, jelikož leží na křižovatce cest a železničních tratí umožňujících přístup do různých částí Jeseníků a k nejvýznamnějším horským základnám – Skřítku, Červenohorskému sedlu, Ramzové a také k úpatí masívu Králického Sněžníku. V průběhu staletí vyrostlo v důležité hospodářské, správní a kulturní centrum severozápadní Moravy a jeho hornatou krajinou jsou zajištěny výborné podmínky pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu. Průmyslová výroba je rozmístěna do většího počtu menších výrobních jednotek se zastoupením široké škály odvětví, jako průmysl strojírenský, potravinářský, zpracování kamene, stavebních hmot a další.

Šumperk byl založen ve 13. století jako správní centrum oblasti, kde byly těženy drahé kovy. Postupně se jeho ekonomický rozvoj začal opírat o řemesla, zejména textilní výrobu. Město bylo královským majetkem, často zastavovaným nejpřednějším šlechtickým rodům. V 16. století se načas stalo sídlem rodu Žerotínů. V 17. století upadlo do lichtenštejnského poddanství, zažilo hrůzy třicetileté války, v roce 1669 zcela vyhořelo a deset let poté bylo poznamenáno čarodějnickými procesy, jimž padlo za oběť 25 lidí. Textilní průmysl přinesl městu v 19. století neobyčejný rozkvět.²⁰

---

²⁰ ŠUMPERK. *O Šumperku*. [Online] 2. únor 2014. [Cit.: 2. únor 2014.] Dostupné z: <http://www.sumperk.cz/cs/turista/o-sumperku/>

Po druhé světové válce došlo k odsunu německých obyvatel města, kteří zde tvořili převážnou většinu. Po krátké stagnaci se město dále rozvíjelo a dnešních zhruba 27 000 obyvatel znamená takřka dvojnásobný stav proti roku 1938.

Nákladná obnova památek, obytných domů a ulic výrazně změnila v posledních letech zanedbanou historickou část Šumperka a vrátila sem plnohodnotný městský život. Šumperk se probudil do nové krásy. Nejvýznamnějšími kulturními zařízeními ve městě jsou profesionální scéna Divadla Šumperk, Dům kultury s bohatou nabídkou kulturních a společenských akcí, Kino Oko, Městská knihovna Šumperk. Staletou tradici má Vlastivědné muzeum v Šumperku.²¹

Do konce roku 2002 bylo město Šumperk sídlem okresního úřadu, po zrušení okresních úřadů a reformě veřejné správy je od roku 2003 obcí s rozšířenou působností, jejíž správní obvod zahrnuje třicet pět obcí, a obcí s pověřeným obecním úřadem pro dvacet sedm obcí. Město má pouze jednu místní část – Šumperk. V Šumperku žije v současné době 27 310 obyvatel (uvedený počet je tvořen občany ČR s trvalým pobytem a cizinci s přechodným trvalým pobytem). Rozloha města činí 27,91 km², což představuje pouze 0,5 % rozlohy kraje.²²

3.2 Plán odpadového hospodářství města Šumperk

Původcem plánu odpadového hospodářství je Město Šumperk, nám. Míru 1, 787 01 Šumperk, IČO 00303461. V Plánu odpadového hospodářství města Šumperk jsou stanoveny cíle a opatření pro nakládání s odpady na území celého města v souladu s principy udržitelného rozvoje. Je zpracován na období 10 let, tj. od 1. srpna 2005 do 31. července 2015 a jeho působnost je stanovena pro území města Šumperk, tvořeného k.ú. Šumperk, k.ú. Dolní Temenice a k.ú. Horní Temenice. Cíle byly zvoleny s ohledem na současný stav a způsob nakládání s odpady a přihlížejí k finančním možnostem městského rozpočtu. V případě nutnosti mohou být tyto cíle měněny a všechny mají stanovený způsob monitoringu a odpovědnost za splnění. POH města Šumperk byl zpracován jako součást POH Olomouckého kraje.²³

---

²¹ ŠUMPERK. *O Šumperku*. [Online] 2. únor 2014. [Cit.: 2. únor 2014.] Dostupné z: <http://www.sumperk.cz/cs/turista/o-sumperku/>

²² MĚSTO ŠUMPERK. *Interní zdroje a informace MěÚ Šumperk*. Šumperk, 2014.

²³ MĚSTO ŠUMPERK. *Plán odpadového hospodářství původce – Město Šumperk*. Šumperk, 2005.

Cíle:

- **elektrické a elektronické odpady** - poskytování mediální podpory pro zapojení osob povinných zajišťovat zpětný odběr a neustálé zvyšování informovanosti o systému zpětného odběru u použitých vyřazených elektrických a elektronických zařízení,
- **nebezpečné odpady** - zajišťování mediální podpory zaměřené na motivaci veřejnosti k oddělenému sběru nebezpečných odpadů,
- **materiálové využití komunálních odpadů** - využívání stávajícího systému sběrových míst, který bude postupně rozšiřován,
- **snížení podílu odpadů ukládaných na skládku** – důsledné zavádění tříděného sběru a dalšího materiálového využití objemného odpadu způsobí pokles podílu odpadu ukládaného na skládku,
- **autovraky** – jednání se společnostmi provozující tato zařízení na území města a jeho okolí,
- **baterie** – poskytování maximální podpory při zajištění a tvorbě systému zpětného odběru použitých baterií a akumulátorů formou zvýšené osvěty a prohloubení spolupráce s kontrolními orgány (ČIŽP, ČOI),
- **pneumatiky** – zajištění zpětného odběru pneumatik povinnou osobou (pneuservisy a autoservisy),
- **BRKO – biologicky rozložitelný komunální odpad** – snížení podílu biologicky rozložitelného odpadu na skládku a upřednostnění využívání dostupných kompostáren, zařízení na anaerobní rozklad a na mechanicko-biologickou úpravu těchto odpadů,
- **propagace** - realizace systému výchovy a vzdělávání občanů v oblasti odpadového hospodářství, využití spolupráce se společnostmi EKO-KOM, a.s. a SITA CZ a.s.

Z hlediska realizace cílů lze dovodit, že většina z nich má převažující kladný vliv z hlediska celkového vyhodnocení vlivu na životní prostředí. Nelze tedy předpokládat, že by naplňování cílů POH města Šumperk vytvářelo předpoklad pro významnější negativní ovlivnění životního prostředí včetně vlivů na veřejné zdraví. Z tohoto pohledu lze tedy naplňování požadavků k dosažení cílů POH považovat za realizovatelné.²⁴

V současné době je možno říci, že celý systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů je postupně naplňován v souladu s přijatými cíli POH města Šumperk. Podpora dalšího rozšíření separace odpadů a zlepšení systému

---

²⁴ MĚSTO ŠUMPERK. *Plán odpadového hospodářství původce – Město Šumperk*. Šumperk, 2005.

hospodaření s komunálním odpadem je také v souladu se strategickým a akčním plánem města.²⁵

3.3 Městský systém nakládání s odpady

Organizační zajištění řízení odpadového hospodářství města Šumperk vyplývá z organizační struktury, která je vyobrazena v Příloze č. 1. Odpadové hospodářství je zařazeno pod Odbor životního prostředí Městského úřadu (dále jen MěÚ) Šumperk, oddělení odpadů a ovzduší. Personálně je oddělení obsazeno čtyřmi zaměstnanci městského úřadu, z toho je jedním pracovníkem zabezpečeno odpadové hospodářství města. Správa poplatků za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů je vykonávána Odborem finančním a plánovacím MěÚ Šumperk. Referenti zajišťující organizační chod odpadového hospodářství města Šumperka jsou na odpovídající odborné úrovni a řeší veškerou agendu nejen pro město Šumperk, ale jako pracovníci úřadu obce s rozšířenou působností provádí také výkon státní správy na úseku odpadového hospodářství pro okolní obce.

Komunikace s občany města je vedena především prostřednictvím místního tisku „Horizont“ a „Šumperský zpravodaj“, ve kterých jsou občanům sdělovány informace vztahující se k problematice odpadového hospodářství. Rovněž je využíváno informačních tabulí města, na kterých jsou k dispozici potřebné informace. Aktuální oznámení a sdělení může být občanem nalezeno také na oficiálních stránkách města www.sumperk.cz.

Vedení evidence produkovanych odpadů je v souladu s platnou legislativou smluvně zajišťováno společností SITA CZ a.s. Následně je zpracován čtvrtletní sumář, který slouží jako podklad pro hlášení poskytované společnosti EKO-KOM, a.s. Na základě této průběžné evidence je zpracováno roční hlášení o produkci odpadů, které je zasíláno obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností a ČSÚ. Dalším příjemcem tohoto hlášení je Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností (ISPOP), jenž umožňuje zpracování a příjem vybraných hlášení z oblasti životního prostředí v elektronické podobě a jejich další distribuci příslušným institucím veřejné správy. Technický provoz a podoba aplikace ISPOP je zajištěna CENIA, českou informační agenturou životního prostředí.²⁶

---

²⁵ MĚSTO ŠUMPERK. *Interní zdroje a informace Odboru životního prostředí MěÚ Šumperk, oddělení odpadů a ovzduší*. Šumperk, 2014.

²⁶ MĚSTO ŠUMPERK. *Interní zdroje a informace Odboru životního prostředí MěÚ Šumperk, oddělení odpadů a ovzduší*. Šumperk, 2014.

V rámci celkové hospodářské činnosti města Šumperka jsou komunální služby zajišťovány zejména prostřednictvím společnosti **Podniky města Šumperka a.s.** (dále jen PMŠ a.s.) a s pomocí dalších, smluvně zajištěných společností, které budou dále podrobněji rozebrány. PMŠ a.s. zajišťují kompletní informace související s komunálním odpadem (provozní dobu sběrného dvora, intervaly svozu směsného komunálního odpadu, harmonogram rozmístění velkoobjemových kontejnerů na biologický odpad apod.) a zabezpečují úklid veřejných prostranství. Na všechny tyto činnosti jim je městem poskytován patřičný finanční příspěvek.²⁷

Město Šumperk vlastní sběrný dvůr na Příčné ulici, veškeré podzemní a část nadzemních kontejnerů. V Šumperku je odpad tříděn nádobovým systémem na následující základní frakce – papír, nápojové kartony, plast, barevné a čiré sklo, odpovídající sběrné nádoby pro každou komoditu jsou vyobrazeny v Příloze č. 2. Všechny druhy odpadů jsou městem poskytovány podnikatelskému subjektu oprávněnému k provozování zařízení k nakládání s odpady. Na území města Šumperka vlastní souhlas k provozu zařízení pro nakládání s odpady několik subjektů, které budou nyní přiblíženy. Zařízení jsou provozována v souladu s platnou legislativou a vlastní příslušná oprávnění k činnosti.

Společnost **ECOPAK, spol. s r.o.** je subjekt, který nakládá s vybranými skupinami odpadů, provozuje drobný sběr, především papíru a lepenky. Jedná se o společnost, která vlastní linku na dotřídění papíru a je možné na této lince separovat i jiné komodity. Dalším subjektem je společnost **EKO-KOM, a.s.**, která se zabývá tříděním, recyklací a využitím obalového materiálu. Společnost je zavázána zaplatit obci za plnění poskytovaná podle Smlouvy o zajištění zpětného odběru a využití odpadů a obalů odměnu, která je tvořena několika složkami, paušální odměnou za zajištění zpětného odběru a odměnou za zajišťování využití. Výsledná odměna je pak součtem jednotlivých složek.

Ke zpětnému odběru textilu, obuvi a hraček a jejich následnému zpracování je využíváno bílých kontejnerů firmy **REVENGE, a.s.** Za každý umístěný kontejner na území Šumperka platí tato firma městu poplatek 1 500,- Kč na rok. Sběr elektrozařízení do červených kontejnerů je v kompetenci těchto tří firem: **ASEKOL s.r.o.**, **ELEKTROWIN a.s.** a **EKOLAMP s.r.o.** Kontejnery firmy EKOLAMP s.r.o. jsou určeny ke zpětnému sběru zářivek a jsou umístěny pouze ve sběrných dvorech. Zpětným odběrem jsou také pověřeny

---

²⁷ ŠUMPERK. *O Šumperku*. [Online] 25. únor 2014. [Cit.: 25. únor 2014.] Dostupné z: <http://www.sumperk.cz/cs/obcan/komunalni-sluzby/#sek22739>

všechny obchody s prodejem elektrozařízení a prodejny s bateriemi. Lékárny jsou zavázány k odběru léků a léčivých přípravků s prošlou dobou použitelnosti.

V neposlední řadě nemohou být opomenuty dvě důležité společnosti provozující zařízení k nakládání s odpady, jimiž jsou **JK Morava, spol. s r.o.** a **SITA CZ a.s.** Firma JK Morava, spol. s r.o. provozuje sběrný dvůr na Anglické ulici a zabývá se především sběrem papíru a kartonu, společnost SITA CZ a.s. zabezpečuje především svoz odpadu a provoz sběrného dvoru na ulici Příčná.

Odpad ze zeleně z veřejných ploch je zajišťován společností **Údržba zeleně a parků, s.r.o.** Tato společnost smluvně zabezpečuje údržbu veřejné zeleně, bioodpad nelikviduje, ale tento odpad je dále předáván oprávněné osobě k dalšímu zpracování.

Ve městě je preferován ve spolupráci se společností EKO-KOM, a.s. dosud užívaný tzv. donáškový způsob – produkovaný odpad je občanem odložen do sběrné nádoby ve sběrném hnízdě. Tato hnízda jsou rozložena takovým způsobem, aby pokryla všechny části města. Všechny nádoby jsou v současné době ve vlastnictví šesti subjektů, kterými jsou: SITA CZ a.s., EKO-KOM, a.s., REVENGE, a.s., ASEKOL s.r.o., ELEKTROWIN a.s. a Město Šumperk. V současnosti je v Šumperku 248 sběrných míst, včetně podzemních kontejnerů, běžné sběrné místo zahrnuje kontejnery těchto tří komodit – směsný komunální odpad, sklo a plast. Každým sběrným místem je městu vyděláno přibližně 15 000 Kč ročně.²⁸

Tabulka 3.1 – Aktuální počet sběrných nádob v Šumperku dle jednotlivých komodit

Komodita	Ovyklá barva sběrné nádoby	Počet/ks
Směsný komunální odpad	šedá, černá	3000
Sklo	zelená, bílá	496
Plasty	žlutá	248
Papír	modrá	170
Nápojové kartony	oranžová	170
Textil, obuv	bílá	18
Vysloužilé drobné elektro zařízení	červená	12

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních podkladů města Šumperka.

V tabulce 3.1 je vykázáno rozdělení sběrných nádob dle jednotlivých komodit, největší podíl mají nádoby na směsný komunální odpad, druhým největším počtem jsou zastoupeny kontejnery na sklo a plast. Cílem města je doplnění sběrných nádob na papír a nápojové kartony na počet sběrných míst, tedy na 248. Kontejnery na textil, obuv a drobná

²⁸ MĚSTO ŠUMPERK. *Interní zdroje a informace Odboru životního prostředí MěÚ Šumperk, oddělení odpadů a ovzduší*. Šumperk, 2014.

elektrozařízení budou doplňovány postupně dle potřeby, dle vytiženosti stávajících kontejnerů.

Svoz odpadu

Pravidelný svoz odpadu je již několik let zajišťován firmou SITA CZ a.s., která se v roce 2012 opět stala výhercem veřejné soutěže na dalších pět let. Minimální frekvence svozu je jedenkrát za sedm dní, svozové dny v Šumperku jsou pondělí, středa a pátek, harmonogram svozu pro jednotlivé ulice města je uveden v obecně závazné vyhlášce o odpadech č. 7/2009, v příloze č. 4 – Plán svozu. Společnost SITA CZ a.s. vytríděné odpady svezí svými vozidly a předává dalším subjektům ke zpracování. Odpady, které nelze využít, jsou odstraňovány na zařízeních nebo dle smluvních vztahů společnosti SITA CZ a.s.

Svoz objemného komunálního odpadu je prováděn dvakrát ročně, v dubnu a říjnu, kdy jsou na vyhrazených, předem oznámených místech přistavovány mobilní velkoobjemové kontejnery sloužící k odložení objemného odpadu. Kontejnery není možno využívat k odložení vyřazených elektrozařízení a stavebního odpadu, k tomuto účelu slouží sběrné dvory.

Pravidelně je také organizován svoz zeleného bioodpadu, kdy bývají kontejnery v období březen až polovina prosince rozmístěny na území celého města, v roce 2013 to bylo na 88 místech ve městě.²⁹

Tabulka 3.2 – Odvezený bioodpad ke kompostování v tunách v letech 2008–2012

	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Bioodpad v tunách	550	540	677	772	997

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních podkladů města Šumperka.

V tabulce 3.2 je poukázáno na vzrůstající trend v množství odvezeného bioodpadu ke kompostování, kromě roku 2009, kdy byl zaznamenán mírný pokles. S tímto trendem je počítáno i nadále, čemuž odpovídá zvyšující se počet sběrných nádob na tento druh odpadu.

Novinkou, kterou město občanům nabízí, je možnost získat zdarma nádobu na bioodpad. Nádobu je určena těm, kterým vzniká na zahradě bioodpad (posečená tráva, plevel, atp.), jež nechťejí nebo nemohou kompostovat. Z předchozích zkušeností je patrné, že určitá část této hmoty končí v nádobě na směsný komunální odpad, což není z ekonomického ani ekologického hlediska příznivé, neboť v současné době platí město za každou tunu odpadu

²⁹ MĚSTO ŠUMPERK. *Interní zdroje a informace Odboru životního prostředí MěÚ Šumperk, oddělení odpadů a ovzduší*. Šumperk, 2014.

uloženou na skládku pět set korun a v roce 2015 má být tento poplatek dokonce dvojnásobný. Svoz bioodpadu bude zdarma, je totiž financován v rámci systému nakládání s komunálními odpady a je hrazen v rámci již placeného poplatku za odpad. Svoz bude probíhat jednou týdně, zpravidla od března do listopadu. Hnědé nádoby vybavené čárovým kódem budou muset být občany přistaveny v den svozu na veřejná prostranství a bezprostředně po svozu uklizeny.³⁰ V současné době město jedná o přidělení dotace na zmíněný projekt a se skutečnou realizací je počítáno v roce 2015. Dotace se týká pořízení 900 nádob na svoz do domácností a 70 nádob, které budou umístěny na veřejném prostranství.

Od února 2014 nabízí občanům šumperská radnice další zajímavou možnost v oblasti systému třídění papíru, plastů a skla. Za velmi výhodnou cenu bylo na třídění zmíněných komodit zakoupeno od společnosti EKO-KOM, a.s. pět tisíc kusů speciálních tašek. Tašky mohou být šumperskými občany získány bezplatně po předložení občanského průkazu na čtyřech výdejních místech.³¹

3.3.1 Sběrné dvory

Městem Šumperk jsou provozovány dva sběrné dvory, na ulici **Anglická** a na ulici **Příčná**. K těmto sběrným dvorům je přiřazeno ještě detašované pracoviště na ulici **Žerotínova**, které se nachází v areálu firmy Pars nova a.s. Sběrné dvory jsou místem, kde mohou být občany bezplatně (na základě doložení trvalého pobytu na území města Šumperka) odevzdány odpady, které nepatří do běžných kontejnerů a popelnic.

Do sběrných dvorů mohou být odváženy především tyto druhy odpadů:

- **objemné odpady** – starý nábytek (skříně, křesla, židle, pohovky, postele, matrace), podlahové krytiny (koberce, linolea), umyvadla, toalety, kuchyňské linky, kočárky, pneumatiky,
- **nebezpečné odpady** – zářivky, výbojky, akumulátory, baterie a monočlánky, ledničky, mrazničky, barvy, lepidla, oleje, olejové filtry, obaly od sprejů, přípravky na ochranu rostlin, znečištěné textilie, znečištěné nádoby a obaly od barev, ředidel, olejů a čisticích prostředků,
- **kovy** – železný šrot, hliníkové předměty, plechovky, hrnce,

---

³⁰ ŠUMPERK. *Šumperský zpravodaj* - 2013. [Online] 25. září 2013. [Cit.: 26. únor 2014.] Dostupné z: <http://www.sumperk.cz/filemanager/pdf-viewer/index.php?fileID=113812>

³¹ MĚSTO ŠUMPERK. *Interní zdroje a informace Odboru životního prostředí MěÚ Šumperk, oddělení odpadů a ovzduší*. Šumperk, 2014.

- **kompostovatelný odpad** – větve, listí, tráva, zbytky jídel, ovoce a zeleniny, čajové sáčky, slupky (nepatří sem maso, kosti, oleje z potravin, tekuté a silně mastné potraviny, obaly od potravin, uhynulá domácí zvířata),
- **elektroodpad** – televizory, monitory, ledničky, pračky,
- **stavební suť** – cihly a beton z drobných rekonstrukcí v bytě v maximálním množství 200 kg na osobu měsíčně.

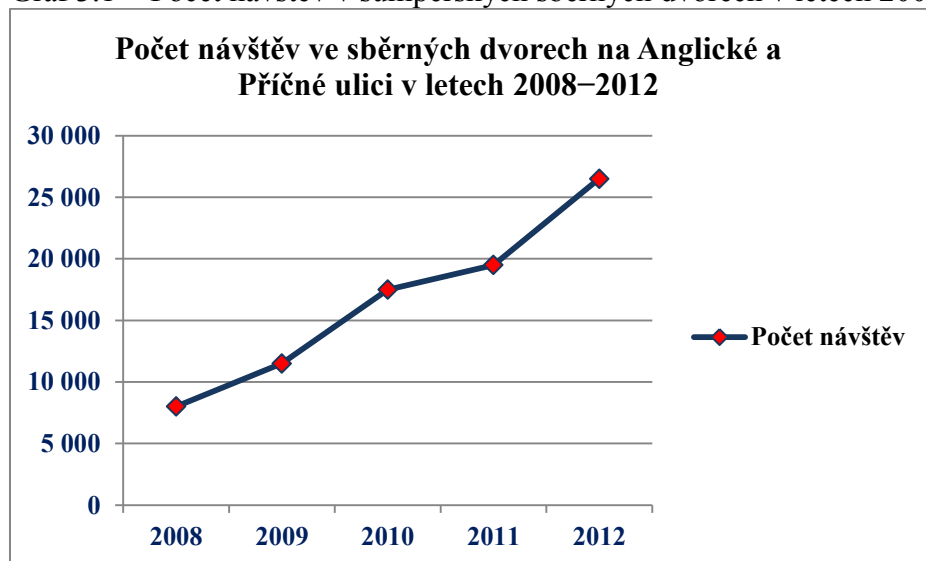
Sběrný dvůr na ulici Příčná je provozován společností SITA CZ a.s. a má provozní dobu mimo dny pracovního týdne také v sobotních a nedělních dopoledních hodinách. Je vybaven třinácti kusy velkoobjemových kontejnerů pro ukládání a skladování objemných komunálních odpadů. Technologie skladování objemného odpadu je opatřena i válcovým drtičem na hutnění odpadu, čímž jsou snižovány náklady na přepravu odpadu. Dále slouží velkoobjemové kontejnery k ukládání a skladování stavebního odpadu, bioodpadu, pneumatik, nebezpečných složek komunálního odpadu a papíru. Ve vybudovaných přístřešcích je skladováno vyřazené elektrozařízení. V objektu sběrného dvora je možné nalézt také mostní váhu.

Sběrný dvůr na ulici Anglická má provozní dobu mimo pracovní týden také v sobotních dopoledních hodinách a jeho provozovatelem je JK Morava, spol. s r.o. Zabezpečuje sběr nebezpečného odpadu (akumulátory, baterie, znehodnocené provozní náplně do automobilů, chemikálie a jejich odpady, zářivky), elektrotechnického šrotu (použitých elektropřístrojů – ledničky, mrazničky, televizory, aj.), stavebního odpadu a pneumatik z osobních automobilů. Tento sběrný dvůr slouží pouze obyvatelům města. Firma JK Morava, spol. s r.o. provozuje také detašované pracoviště sběrných dvorů v areálu firmy Pars nova a.s., které je výhradně zaměřeno na sběr a likvidaci oken.³²

---

³² MĚSTO ŠUMPERK. *Interní zdroje a informace Odboru životního prostředí MěÚ Šumperk, oddělení odpadů a ovzduší*. Šumperk, 2014.

Graf 3.1 – Počet návštěv v šumperských sběrných dvorech v letech 2008–2012

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních podkladů města Šumperka.

Z výše uvedeného grafu 3.1 je očividné, že návštěvnost sběrných dvorů neustále roste, v roce 2012 počet návštěv překročil číslo 26 000 a je všeobecně známo, že počet návštěvníků sběrných dvorů se neustále zvyšuje.

Od roku 2010 je umožněno odevzdat odpad ve sběrném dvoře na ulici Příčná i občanům sousední obce – Dolních Studének a tato služba je jejími občany hojně využívána. Třídění nebezpečných složek komunálního odpadu a pneumatik je stabilizováno, tyto služby nejsou z hlediska objemu pro provoz sběrných dvorů rozhodující. Dle dohody s autorizovanými organizacemi stále více osob bydlících mimo Šumperk využívá služeb sběrných dvorů také k odložení elektrozařízení. V této souvislosti je potřeba podotknout, že město za realizaci této služby dostává od oprávněných autorizovaných osob zaplacení.³³

3.3.2 Místní poplatek za svoz komunálního odpadu

V roce 2014, dle obecně závazné vyhlášky města č. 5/2013 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, je výše poplatku pro občany Šumperka stanovena na **612 Kč** na osobu a kalendářní rok. Poplatník ukládající odpad do nádoby, která je v jeho osobním vlastnictví, má úlevu 48 Kč na kalendářní rok, takže platí **564 Kč** na osobu a kalendářní rok. O úlevu si musí poplatník požádat na odboru životního prostředí, jinak mu nebude poskytnuta. Poplatek může být uhrazen v roční, v pololetních, čtvrtletních či měsíčních splátkách, vždy ve stanovené výši, dle vlastního uvážení platícího občana.

³³ MĚSTO ŠUMPERK. *Interní zdroje a informace Odboru životního prostředí MěÚ Šumperk, oddělení odpadů a ovzduší*. Šumperk, 2014.

V porovnání s rokem 2013 se výše poplatku v roce 2014 nemění, sazba **612 Kč** na osobu za kalendářní rok je tvořena:

- a) z částky **148 Kč** za kalendářní rok za tříděnou složku (dle § 10 b odst. 4 písm. a) zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, může být částka stanovena až do výše 250 Kč)
- b) z částky **464 Kč** za kalendářní rok za netříděný odpad (dle § 10 b odst. 4 písm. b) zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, může být částka stanovena až do výše 750 Kč)

Tato částka je stanovena na základě skutečně vynaložených nákladů města na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu za poplatníka a kalendářní rok.³⁴

Tabulka 3.3 – Vývoj výše poplatku za svoz komunálního odpadu za období 2008–2014

Rok	Výše poplatku v Kč
2008	492
2009	492
2010	492
2011	492
2012	492
2013	612
2014	612

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních podkladů města Šumperka.

Z tabulky 3.3 je zřejmé, že v letech 2008–2012 byla výše místního poplatku za svoz odpadu konstantní, od 1. ledna 2013 došlo k navýšení o 120 Kč, tato částka platí i nadále pro rok 2014. Ke zvýšení došlo v důsledku zavedení nového zákona o místních poplatcích č. 174/2012 Sb., který umožňuje zvýšit poplatek za odpad až na 1 000 Kč na poplatníka a rok.

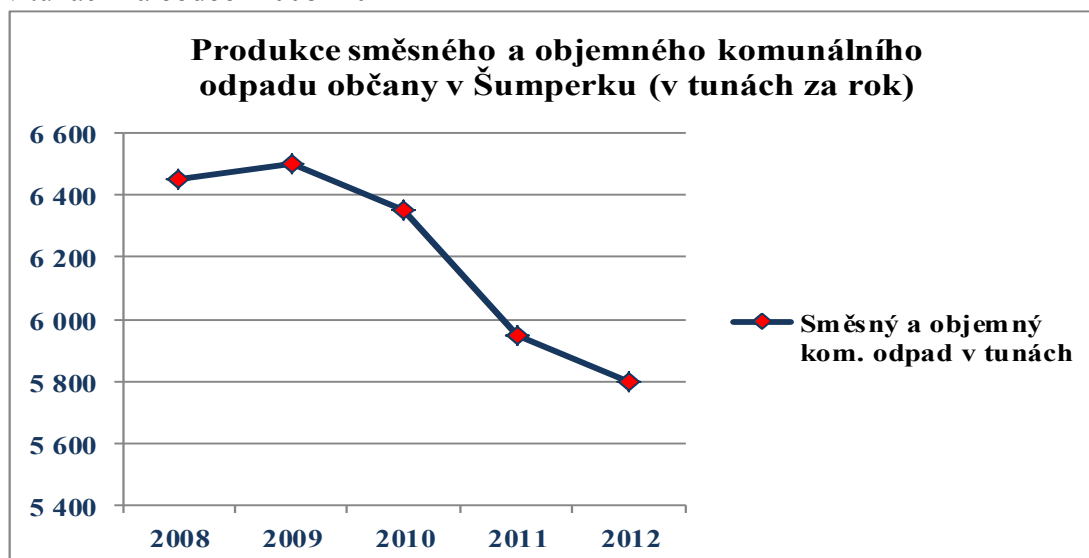
3.4 Produkce odpadů v letech 2008–2012

Všeobecně je známo, že se množství vyprodukovaného odpadu v naší konzumní společnosti neustále zvyšuje, proto je důležité odpad třídit, aby směsného komunálního odpadu uloženého na skládky bylo co nejméně. Pojďme se podívat, jak je to s produkcí tohoto druhu odpadu u šumperských občanů.

³⁴ Obecně závazná vyhláška č. 5/2013, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (OZV o místním poplatku za odpad).

Graf 3.2 – Produkce směsného a objemného komunálního odpadu občany v Šumperku v tunách za období 2008–2012

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních podkladů města Šumperka.

Z grafu 3.2 je patrné, že produkce směsného a objemného odpadu se v posledních sledovaných letech znatelně snižuje. Mírný nárůst můžeme zaznamenat pouze v roce 2009, od té doby produkce neustále klesá. Je to dáno tím, že šumperští občané více třídí odpad, a také současným trendem výrobců, kteří se snaží co nejvíce redukovat hmotnost obalů, čímž je účinně snižován jejich ekologický dopad.

Třídění odpadu

Celoplošně s dostatečnou kapacitou úložného prostoru a nádobovým systémem jsou tříděny plasty, papír, sklo barevné a bílé, nápojový karton a bioodpad. Nádoby na oděvy jsou postupně rozšiřovány s vizí celoplošného sběru. Ve výkupnách jsou lokálně shromažďovány kovy a papír a jsou zařazeny do systému třídění.

Tabulka 3.4 – Vytříděné komodity v tunách za období 2008–2012

Vytříděná komodita v tunách/rok	2008	2009	2010	2011	2012
papír	923	649	699	746	806
plast	134	146	163	151	210
nápojový karton	19	30	27	28	32
sklo	304	286	284	318	306
kovy	1009	487	804	791	784
bioodpad	550	540	677	772	997
celkem	2 939	2 138	2 654	2 806	3 135

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních podkladů města Šumperka.

Vytříděné množství jednotlivých komodit za sledované období je vyobrazeno v tabulce 3.4. V roce 2009 se množství vytříděného odpadu výrazně snížilo z důvodu recese ekonomiky a to zejména u papíru a kovů. V následujících letech objem vytříděného odpadu opět narůstá, v roce 2012 dosahuje 3 135 tun, ale papír a kov ještě nedosahují hodnot nabytých před ekonomickou krizí. V porovnání s rokem 2008 se v roce 2012 nejvíce zvýšil objem vytříděného bioodpadu (o 81 %), neboť je městem stále vylepšována organizace svozu.

3.5 Příjmy a výdaje města na odpadové hospodářství v letech 2008–2012

Příjmy

Příjmy do systému odpadového hospodářství je možné čerpat z těchto zdrojů:

1. občané města – poplatky,
2. dotace z EKO-KOM, a.s. za tříděný sběr,
3. dotace ze Státního fondu životního prostředí a jiných fondů,
4. dotace z Olomouckého kraje na podporu vybraných komodit tříděného odpadu.³⁵

V následující tabulce budou zhodnoceny celkové příjmy v odpadovém hospodářství, které jsou tvořeny ze dvou složek: poplatky i vymáhání a příjmy za služby.

Tabulka 3.5 – Příjmy v odpadovém hospodářství v Kč za období 2008–2012

Příjmy v Kč	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Poplatky i vymáhání	12 787 000	12 289 495	12 259 160	12 226 437	12 147 919
Příjmy za služby	2 623 000	2 984 954	3 372 249	3 047 748	3 366 440
Příjmy celkem	15 410 000	15 274 449	15 631 409	15 274 185	15 514 359

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních podkladů města Šumperka.

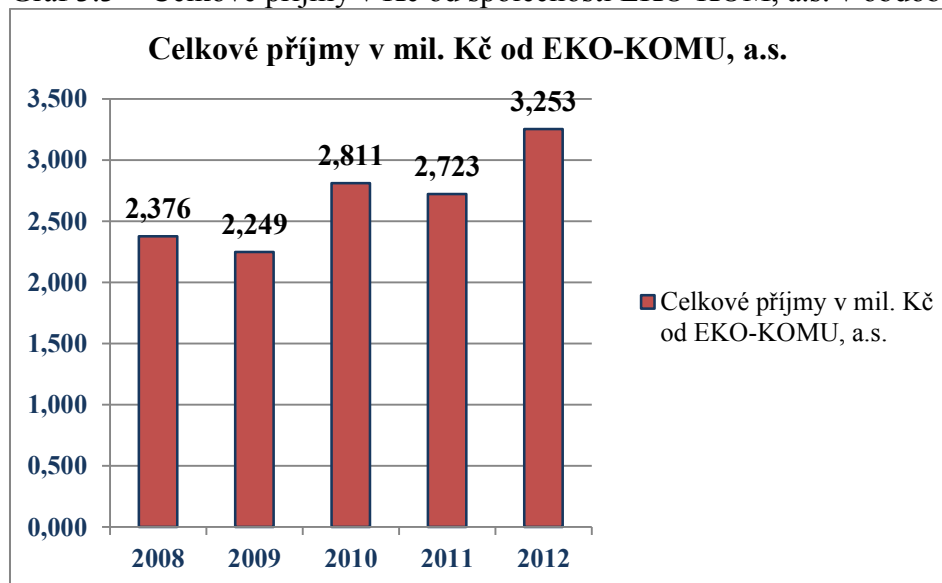
Z tabulky 3.5 je patrné, že nejvyšší celkové příjmy byly v roce 2010, naopak nejnižší v roce 2011. Příjmy za služby jsou největší v roce 2010 a 2012, což dokládá neustále se zvyšující podíl vytříděného odpadu.

Spolupráce s autorizovanou společností pro obaly EKO-KOM, a.s. je již standardně na vysoké úrovni. Za třídění dostává město od této firmy příspěvek, který např. v roce 2012 činil 3 176 000 Kč, příjem za druhotné suroviny byl 77 000 Kč, což dohromady představuje částku 3 253 000 Kč.³⁶

³⁵ MĚSTO ŠUMPERK. *Interní zdroje a informace Odboru životního prostředí MěÚ Šumperk, oddělení odpadů a ovzduší*. Šumperk, 2014.

³⁶ MĚSTO ŠUMPERK. *Interní zdroje a informace Odboru životního prostředí MěÚ Šumperk, oddělení odpadů a ovzduší*. Šumperk, 2014.

Graf 3.3 – Celkové příjmy v Kč od společnosti EKO-KOM, a.s. v období 2008–2012

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních podkladů města Šumperka.

V grafu 3.3 je ukázáno, že nejvyšší zaznamenaný příjem ve výši 3,253 mil. Kč od společnosti EKO-KOM, a.s. byl v roce 2012, ten se v porovnání s rokem 2008 zvýšil téměř o 37 %. Nejméně příznivá situace byla v roce 2009, pouhých 2,249 mil. Kč, což bylo dáno důsledky ekonomické recese.

Výdaje

Důsledným tříděním odpadu šetří každý z nás výdaje městského rozpočtu a potažmo i svoje. Nejdražší položkou je likvidace směsného a objemného komunálního odpadu. Pokud občané nezatíží tyto dvě komodity odpady, jež se dají separovat a odloží je na připravované místo určení, snižují tím náklady systému.

Dalšími chybami při nakládání s odpady je například uložení směsného komunálního odpadu do vytríděné složky, do skla občané občas odhodí složky, které tam nepatří, např. keramiku, porcelán, autosklo, zářivky, zrcadla apod., mezi čirým sklem se někdy objeví sklo tabulové, jež patří do skla barevného. Problémem je rovněž odkládání objemného odpadu na sběrná místa tříděného odpadu, což značně narušuje logistiku svozu.

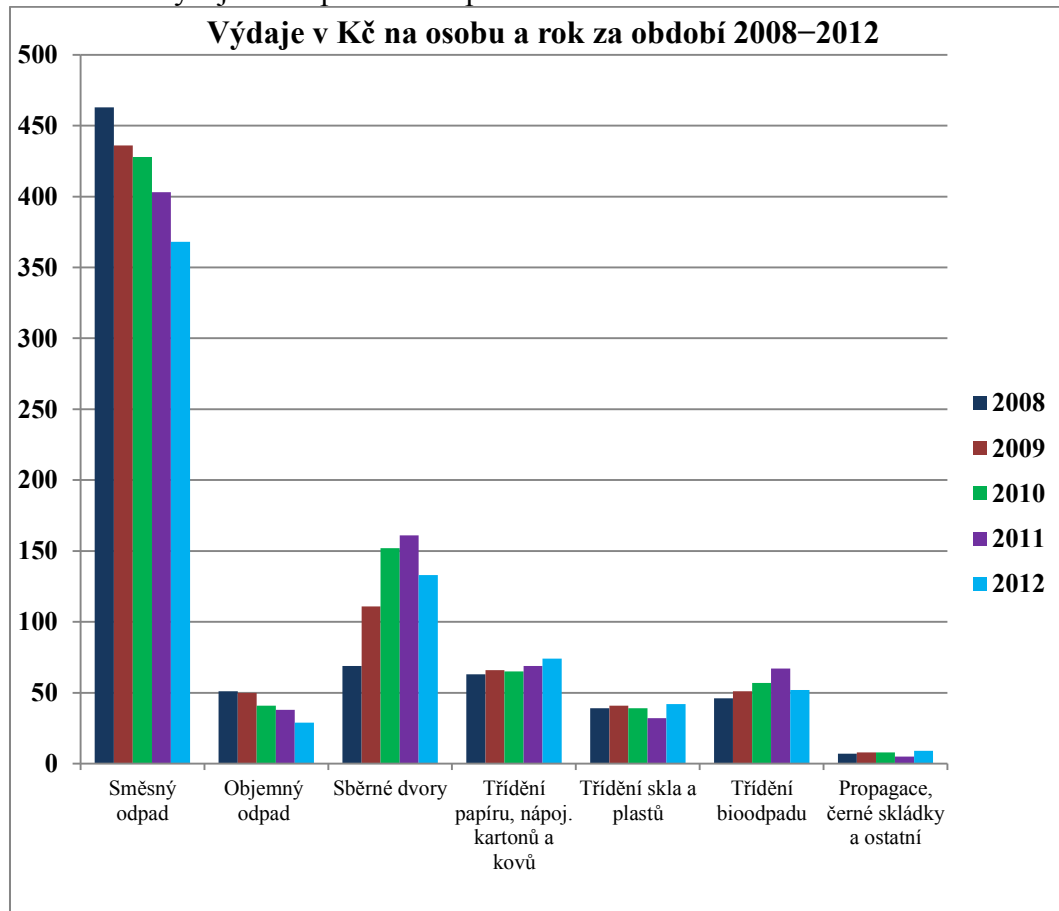
Tabulka 3.6 – Výdaje na odpadové hospodářství v Kč za období 2008–2012

Výdaje v Kč	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Sběrné dvory	3 367 059	3 077 377	4 291 938	3 461 967	2 896 920
Směsný odpad	12 924 732	13 474 636	12 829 531	13 029 627	11 618 483
Třídění	4 121 406	4 371 398	4 546 536	4 620 884	4 554 840
Úklid černých skládek	50 311	8 958	11 553	0	0
Nákup nádob	0	86 275	73 368	22 164	102 240
Ostatní, propagace apod.	142 573	94 599	164 922	140 687	92 805
Výdaje celkem	20 606 081	21 113 243	21 917 848	21 275 329	19 265 288

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních podkladů města Šumperka.

V tabulce 3.6 jsou znázorněny jednotlivé oblasti výdajů, z nichž největší jsou vynaloženy na složku směsného komunálního odpadu. Nejmenší výdaje plynuly na úklid černých skládek, v roce 2011 a 2012 jsou dokonce nulové. V posledních letech stoupají výdaje na nákup nádob, což značí, že se ve městě neustále rozrůstá síť sběrných hnízd. V roce 2012 jsou za sledované období celkové výdaje nejnižší, značně se snížily i výdaje na směsný komunální odpad, to znamená, že občané zodpovědněji třídí a snižuje se hmotnost obalů produkováných výrobci.

Graf 3.4 – Výdaje na odpadové hospodářství na osobu a rok za období 2008–2012

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních podkladů města Šumperka.

V grafu 3.4 jsou vyobrazeny jednotlivě členěné výdaje na odpadové hospodářství za sledované období 2008–2012 na osobu a rok. Výrazně nejvyšší položkou jsou výdaje na směsný komunální odpad, nejnižší jsou naopak výdaje na černé skládky, propagaci a ostatní.

Porovnání příjmů a výdajů

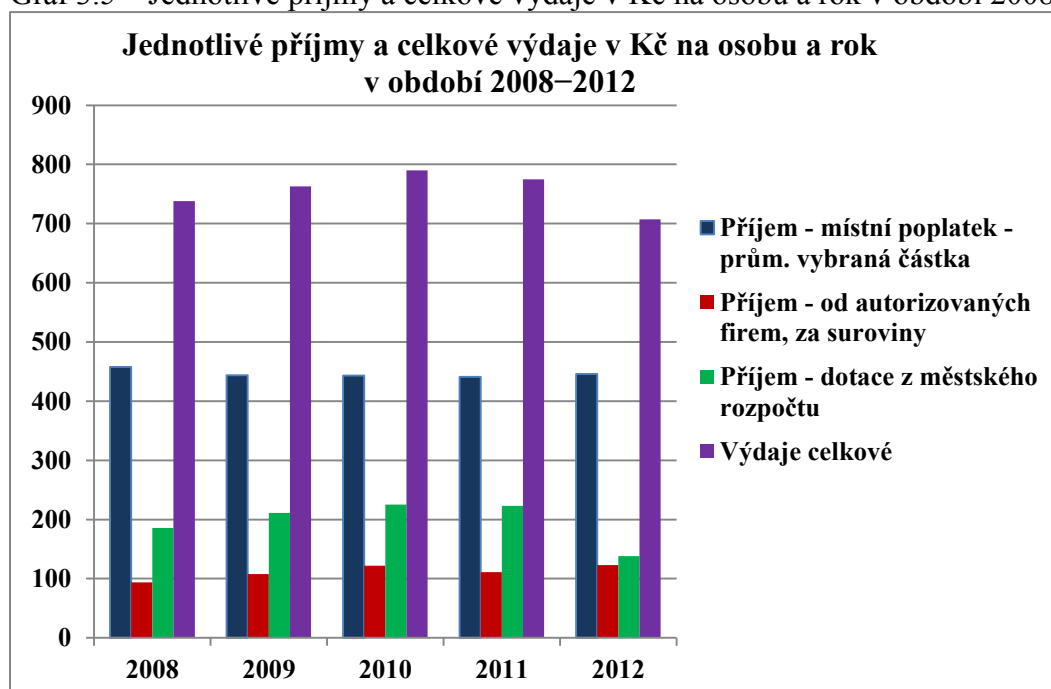
Tabulka 3.7 – Příjmy a výdaje na odpadové hospodářství v Kč za období 2008–2012

Příjmy a výdaje v Kč	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Příjmy celkem	15 410 000	15 274 449	15 631 409	15 274 185	15 514 359
Výdaje celkem	20 606 081	21 113 243	21 917 848	21 275 329	19 265 288
Dotace z městského rozpočtu	5 196 081	5 838 794	6 286 439	6 001 144	3 750 929

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních podkladů města Šumperka.

V tabulce 3.7 je znázorněn celkový přehled příjmů a výdajů odpadového hospodářství za sledované období. Rozdíl mezi výdaji a příjmy tvoří dotace z městského rozpočtu. Nejvyšší dotaci město doplácelo v roce 2010, nejnižší v roce 2012, při porovnání těchto dvou období město snížilo v roce 2012 svoji dotaci o 40 %.

Graf 3.5 – Jednotlivé příjmy a celkové výdaje v Kč na osobu a rok v období 2008–2012

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních podkladů města Šumperka.

Graf 3.5 je věnován porovnání celkových výdajů a jednotlivých druhů příjmů na osobu v odpadovém hospodářství v letech 2008–2012. Za sledované období jsou v roce 2012 celkové výdaje nejnižší, v roce 2010 nejvyšší. Z toho vyplývá, že se daří občany motivovat ke zvýšenému třídění odpadu, to znamená, že organizace svozu města je v současné době celkově finančně racionální.

4 ZHODNOCENÍ ANALÝZY, NÁVRHY A DOPORUČENÍ

V této části bakalářské práce bude zhodnoceno celkové zabezpečení a zajištění odpadového hospodářství města Šumperk. Důležitý je názor samotných občanů města, proto byla zvolena forma dotazníkového šetření, která odráží postřehy, zkušenosti a stanoviska dotazovaných respondentů. Nakonec budou uvedeny návrhy a doporučení, které by měly přispět k vylepšení a hospodárnějšímu zajištění služeb souvisejících právě s odpadovým hospodářstvím. Přesné znění dotazníku je možné shlédnout v Příloze č. 3.

4.1 Dotazníkové šetření

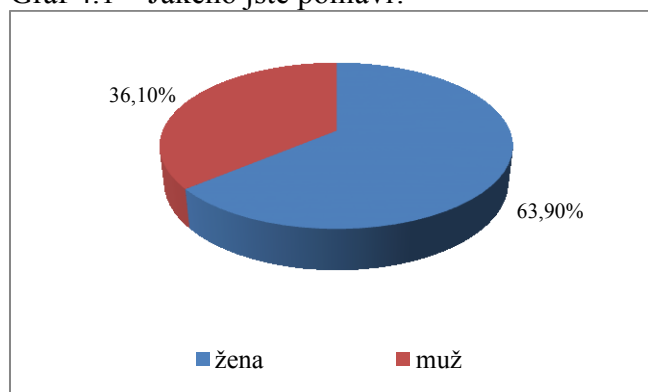
Online dotazníkové šetření bylo umístěno od 6. do 28. února 2014 na webových stránkách www.oursurvey.biz. Odkaz na dotazník byl distribuován pomocí e-mailu a sociálních sítí s žádostí o rozšíření daného veřejného šetření mezi co největší počet šumperských občanů, přičemž finálním výsledkem je účast 241 občanů. Dotazník obsahuje 16 otázek a týká se především separace odpadu, která je důležitá pro zajištění hospodárného a efektivního hospodaření města.

4.1.1 Vyhodnocení dotazníkových otázek

Otázka č. 1: Jakého jste pohlaví?

žena	154
muž	87

Graf 4.1 – Jakého jste pohlaví?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

Z grafu 4.1 je patrné, že většina zúčastněných respondentů byly ženy s 63,90 %, důvodem může být umístění žádosti o vyplnění dotazníku na sociální síti ve dvou skupinách, jejichž čtenářkami jsou především ženy – maminky. Z celkového počtu respondentů bylo pouze 36,10 % mužů.

Otázka č. 2: Kolik je Vám let?

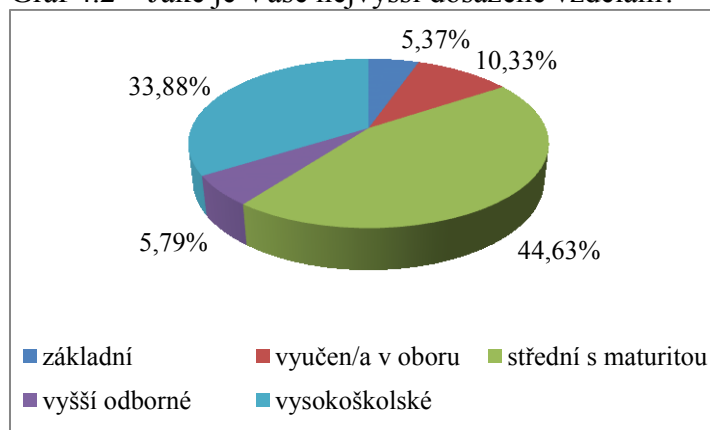
10–25	52
26–35	57
36–45	56
46 a více	76

Věkové zastoupení respondentů je relativně rovnoměrné, občanů ve věku 10–25 let odpovídalo 21,58 %, ve věku 26–35 let 23,65 % a v rozmezí 36–45 let 23,24 %. Nejvíce zúčastněných respondentů je tvořeno věkovou kategorií 46 let a více, a to se 31,53 %.

Otázka č. 3: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

základní	13
vyučen/a v oboru	25
střední s maturitou	108
vyšší odborné	14
vysokoškolské	82

Graf 4.2 – Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

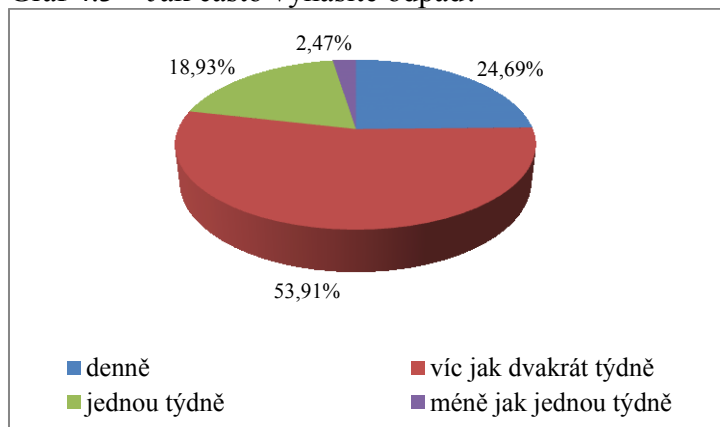
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

Největší podíl respondentů, kteří vyplnili dotazník, má střední vzdělání s maturitou, jak je vykázano v grafu 4.2. Naopak nejméně jsou zastoupeni občané se základním a také vyšším odborným vzděláním. Poměrně velká část patří respondentům s vysokoškolským vzděláním, kteří tvoří 33,88 % z celkového počtu dotazovaných.

Otázka č. 4: Jak často vynášíte odpad?

denně	60
víc jak dvakrát týdně	131
jednou týdně	46
méně jak jednou týdně	6

Graf 4.3 – Jak často vynášíte odpad?

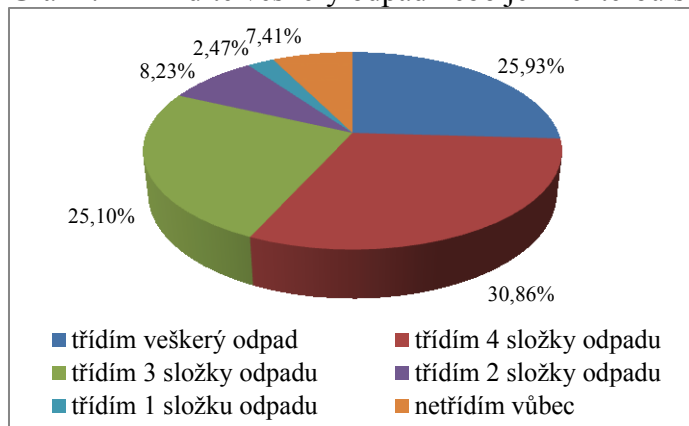
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

V grafu 4.3 je znázorněno, že více jak polovina dotazovaných vynáší odpad častěji jak dvakrát týdně, naopak méně jak jednou týdně vynáší odpad pouze 2,47 % ze všech respondentů. Denně vynáší odpad 24,69 % a jednou týdně 18,93 % občanů.

Otázka č. 5: Třídíte veškerý odpad nebo jen některou složku?

třídím veškerý odpad	63
třídím čtyři složky odpadu	75
třídím tři složky odpadu	61
třídím dvě složky odpadu	20
třídím pouze jednu složku odpadu	6
netřídím vůbec	18

Graf 4.4 – Třídíte veškerý odpad nebo jen některou složku?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

V grafu 4.4 je zobrazeno třídění odpadu. Veškerý odpad, který zahrnuje plasty, papír, nápojové kartony, sklo a bioodpad, třídí z celkového počtu 241 respondentů 63 občanů, čtyři složky odpadu třídí 75 osob, tři složky odpadu 61 lidí a dvě složky odpadu třídí 20

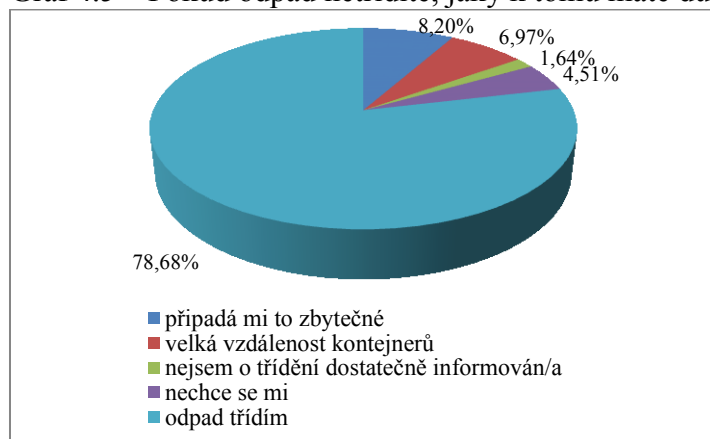

respondentů. Pouze jednu složku odpadu třídí 6 občanů a odpad vůbec netřídí 18 dotazovaných. V grafu jsou vyjádřeny procentní podíly tříděných položek.

Otázka č. 6: Pokud odpad netřídíte, jaký k tomu máte důvod?

připadá mi to zbytečné	20
velká vzdálenost kontejnerů na tříděný odpad	17
nejsem o třídění dostatečně informován/a	4
nechce se mi	11
odpad třídím	192

Graf 4.5 – Pokud odpad netřídíte, jaký k tomu máte důvod?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

Výrazný podíl 78,68 % z celkového počtu respondentů v grafu 4.5 tvoří občané, kteří odpad třídí. Zbývající občané odpad netřídí vůbec nebo třídí pouze některé složky. Proces třídění odpadu připadá zbytečný 8,20 % občanům, velká vzdálenost kontejnerů na tříděný odpad odráží 6,97 % a nezájem o třídění projevuje 4,51 % dotazovaných. Pouze zanedbatelná skupina 1,64 % respondentů uvádí, že důvodem pro netřídění je jejich nedostatečná informovanost.

Otázka č. 7: Myslíte si, že jste o třídění odpadů dostatečně informován/a?

ano	125
spíše ano	88
spíše ne	27
ne	3

O třídění odpadů je dostatečně informovaných 125 dotazovaných, což činí 51,44 %. „Spíše ano“ odpovědělo 88 občanů (36,21 %), „spíše ne“ 27 respondentů (11,11 %). Zcela neinformovaní jsou 3 občané (1,24 %).

Otázka č. 8: Víte, kam (na koho) se obrátit, chcete-li získat informace o nakládání s odpady?

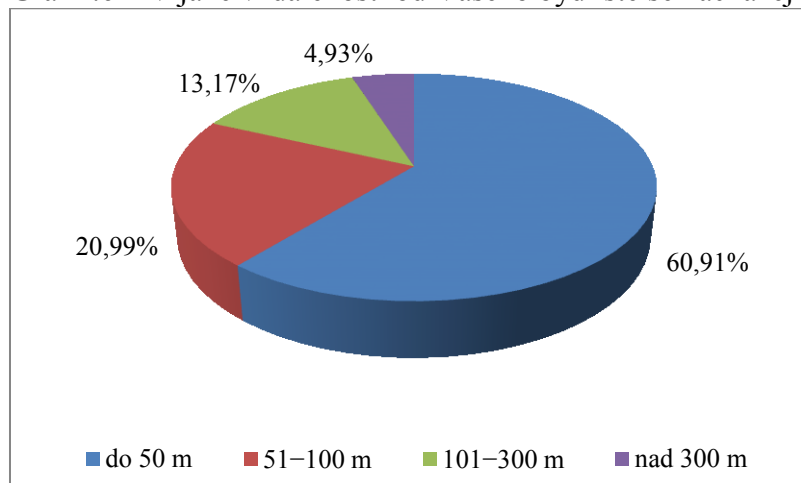
ano	175
ne	68

Na výše uvedenou otázku odpovědělo 175 respondentů „ano“, což je 72,02 % a 68 dotazovaných odpovědělo „ne“, tento podíl činí 27,98 %.

Otázka č. 9: V jaké vzdálenosti od Vašeho bydliště se nacházejí kontejnery na tříděný odpad?

do 50 m	148
51–100 m	51
101–300 m	32
nad 300 m	12

Graf 4.6 – V jaké vzdálenosti od Vašeho bydliště se nacházejí kontejnery na tříděný odpad?

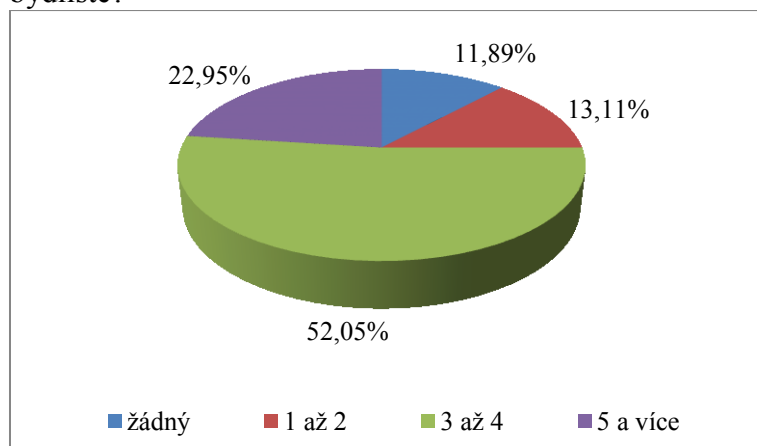
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

Z grafu 4.6 je zřejmé, že u 60,91 % dotazovaných občanů se kontejnery na tříděný odpad nacházejí do 50 m od jejich bydliště. 20,99 % respondentů má nádoby na separovaný odpad umístěné ve vzdálenosti 51–100 m od jejich bydliště, 13,17 % ve vzdálenosti 101–300 m a 4,93 % osob ve vzdálenosti nad 300 m od svého bydliště.

Otázka č. 10: Kolik kontejnerů na tříděný odpad se nachází v bezprostředním okolí Vašeho bydliště? (max. do 100 m)

žádný	29
1 až 2	32
3 až 4	127
5 a více	56

Graf 4.7 – Kolik kontejnerů na tříděný odpad se nachází v bezprostředním okolí Vašeho bydliště?

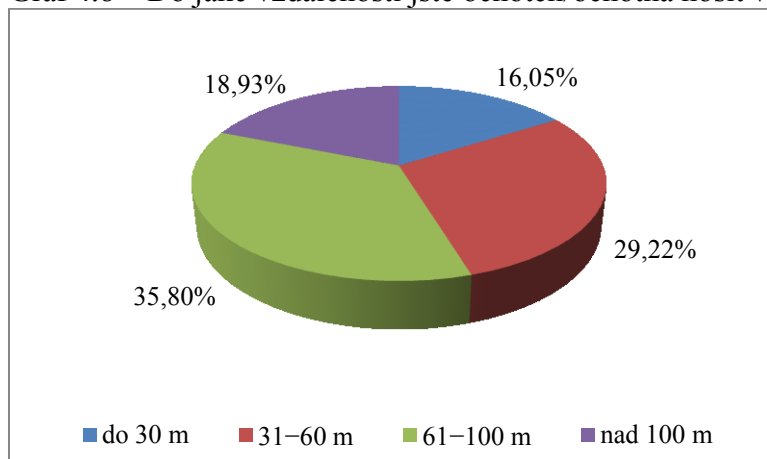
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

Z celkového množství 241 respondentů 127 odpovědělo, že v bezprostředním okolí jejich bydliště (max. do 100 m) se nachází 3 až 4 kontejnery na tříděný odpad, což činí 52,05 % všech dotazovaných, jak je vidět v grafu 4.7. Naopak 29 občanů odpovědělo, že v bezprostředním okolí jejich bydliště se nenachází žádná nádoba na tříděný odpad, 32 osob má do 100 m od bydliště 1 až 2 kontejnery a 56 respondentů má v této vzdálenosti od bydliště 5 a více kontejnerů na separovaný odpad.

Otázka č. 11: Do jaké vzdálenosti jste ochotni/ochotna nosit vytríděný odpad?

do 30 m	39
31–60 m	71
61–100 m	87
nad 100 m	46

Graf 4.8 – Do jaké vzdálenosti jste ochoten/ochotna nosit vytríděný odpad?

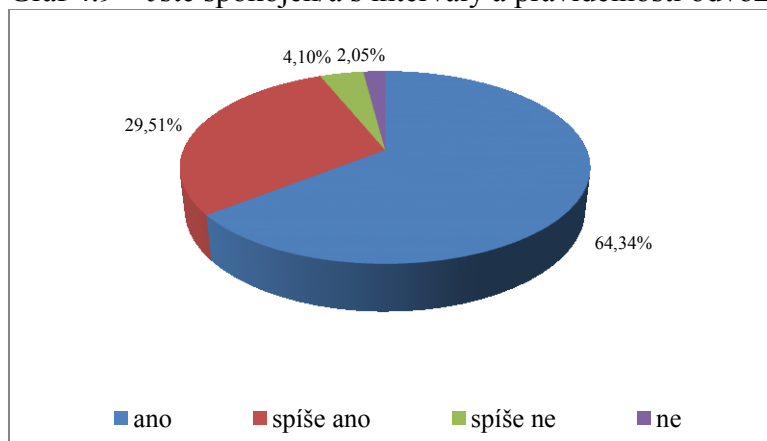
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

Pro největší skupinu dotazovaných Šumperanů je přijatelné nosit tříděný odpad do vzdálenosti 61–100 m. K této variantě se přiklonilo 87 obyvatel města a v grafu 4.8 je to znázorněno podílem 35,80 % respondentů. Do 30 m je ochotných nosit vytríděný odpad 39 občanů, v rozmezí 31–60 m je to 71 a nad 100 m 46 osob..

Otázka č. 12: Jste spokojen/a s intervaly a pravidelností odvozu odpadů v Šumperku?

ano	157
spíše ano	72
spíše ne	10
ne	5

Graf 4.9 – Jste spokojen/a s intervaly a pravidelností odvozu odpadů v Šumperku?

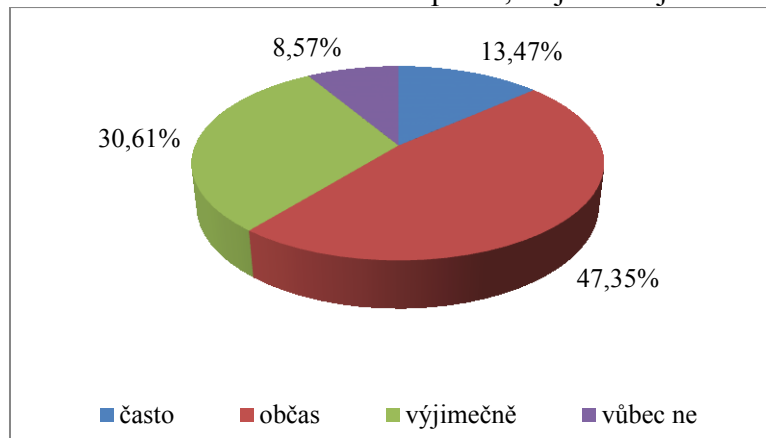
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

V grafu 4.9 je ilustrována spokojenost s intervaly a pravidelností odvozu odpadů. Zcela spokojeno je 64,34 % dotazovaných, spíše spokojeno je 29,51 %, spíše nespokojeno 4,10 % a nespokojeno je 2,05 % šumperských obyvatel.

Otázka č. 13: Stává se Vám v Šumperku, že je kontejner na tříděný odpad plný?

často	33
občas	116
výjimečně	75
vůbec ne	21

Graf 4.10 – Stává se Vám v Šumperku, že je kontejner na tříděný odpad plný?

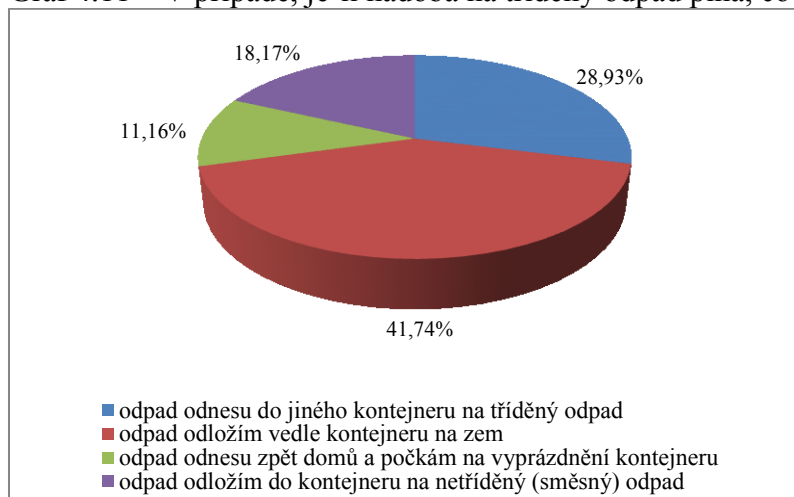
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

Z odpovědí na další otázku vyplývá, zda se respondentům stává a v jakém rozsahu, že je nádoba na tříděný odpad plná. Z navrhovaných čtyř variant 116 hlasů získala odpověď „občas“. Je to téměř polovina dotazovaných, přesně 47,35 %, jak je ukázáno v grafu 4.10. Naopak nejméně hlasů obdržela varianta „vůbec ne“, což činí 13,47 %. Výjimečně přijde k přeplněnému kontejneru 75 občanů (30,61 %) a „často“ nalezne přetékající sběrnou nádobu 33 Šumperanů (13,47 %).

Otázka č. 14: V případě, je-li nádoba na tříděný odpad plná, co uděláte s vynášeným odpadem?

odpad odnesu do jiného kontejneru na tříděný odpad	70
odpad odložím vedle kontejneru na zem	101
odpad odnesu zpět domů, počkám na vyprázdnění kontejneru	27
odpad odložím do kontejneru na netříděný (směsný) odpad	44

Graf 4.11 – V případě, je-li nádoba na tříděný odpad plná, co uděláte s vynášeným odpadem?

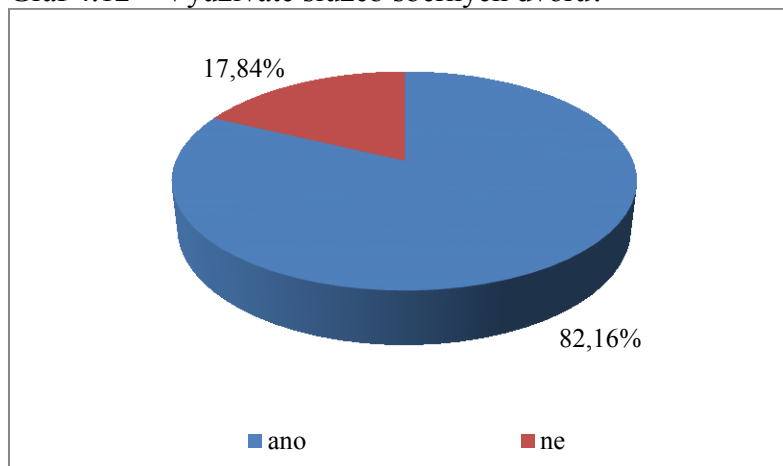
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

Jak se zachovají šumperští občané, když je nádoba na tříděný odpad plná? Z celkových 241 dotazovaných 101 obyvatel odloží vynášený odpad vedle kontejneru na zem. Je to relativně velká skupina 41,74 % respondentů, jak můžeme shlédnout v grafu 4.11. Dalších 70 osob vynášený odpad odnese do jiného kontejneru na tříděný odpad, 44 Šumperanů odloží odpadky do kontejneru na směsný (netříděný) odpad a 27 občanů odpad zanesou zpět domů, počká na vyprázdnění kontejneru a uložení tříděného odpadu zopakuje později.

Otázka č. 15: Využíváte služeb sběrných dvorů?

ano	198
ne	43

Graf 4.12 – Využíváte služeb sběrných dvorů?

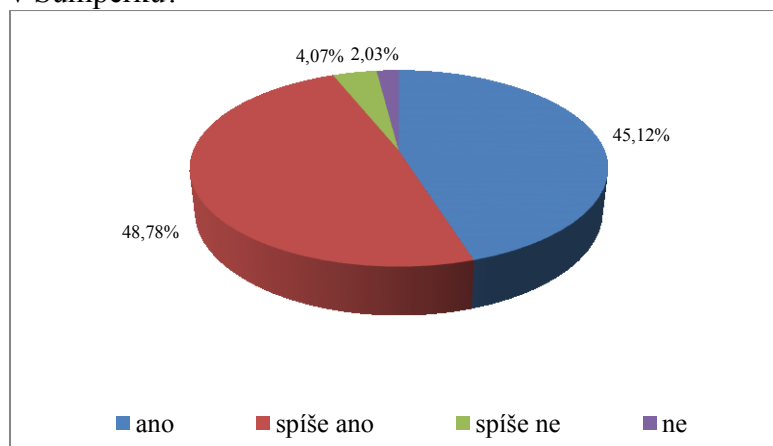
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

Z grafu 4.12 je zřejmé, že velká skupina 82,16 % občanů využívá služeb sběrných dvorů, naopak pouze 17,84 % respondentů do sběrných dvorů nejedí.

Otázka č. 16: Jste spokojen/a se zabezpečením celkového odpadového hospodářství ve městě Šumperku?

ano	111
spíše ano	120
spíše ne	10
ne	5

Graf 4.13 – Jste spokojen/a se zabezpečením celkového odpadového hospodářství v Šumperku?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

V poslední otázce dotazníku je zkoumána míra spokojenosti občanů s celkovým zabezpečením odpadového hospodářství ve městě. Graf 4.13 naznačuje, že s odpadovým hospodářstvím je bez větších výhrad spokojeno 45,12 % obyvatel, odpověď „spíše ano“ zvolilo 48,78 % dotazovaných, variantu „spíše ne“ upřednostňuje 4,07 % respondentů. Se zajištěním odpadového hospodaření ve městě není spokojeno 2,03 % Šumperanů.

4.1.2 Vyhodnocení dotazníku

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jaký názor mají na odpadové hospodářství města Šumperk jeho občané. Pomocí různých služeb internetu bylo získáno 241 odpovědí. Průzkum byl zaměřen především na oblast separace odpadu. Dle získaných výsledků je přístup obyvatel ke třídění odpadu velice pozitivní, občané si uvědomují nutnost provádění této činnosti, která vede nejen k finančním úsporám města a obyvatel samotných, ale především ke snaze o zlepšení životního prostředí. 87,65 % obyvatel tvrdí, že je o třídění odpadů dostatečně informováno. Většina obyvatel má k dispozici kontejnery na tříděný odpad ve vzdálenosti do 50 m od svého bydliště, což zajistě usnadňuje a napomáhá úspěšnému třídění odpadu. Šumperským občanům se nenabízí často pohled na pytle s odpadem uložených vedle kontejnerů, ale i přesto na otázku ohledně ukládání vynášených odpadků v případě, že je

kontejner plný, 41,74 % obyvatel odpovědělo, že odpad odloží vedle kontejneru na zem. Toto vysoké procento je značně překvapivé. V tomto případě by nebyla na škodu větší informovanost a poučení obyvatel, kteří zřejmě nevědí, že tímto svým počinem zakládají černou skládku a značně tím znesnadňují a narušují logistiku odvozu odpadu. Služeb sběrných dvorů využívá 82,16 % dotazovaných. Tohle poměrně vysoké procento dokládá neustále se zvyšující počet návštěv ve sběrných dvorech. Se zabezpečením celkového odpadového hospodářství ve městě je relativně spokojeno 93,9 % dotazovaných, což vypovídá o velice kvalitní organizaci a zajištění tohoto typu služby občanům.

4.2 Zhodnocení odpadového hospodářství města Šumperka

Šumperk je městem v podhůří Jeseníků, které láká celou řadu návštěvníků. Nejen pro turisty, ale zejména pro občany je důležité, aby zde bylo čisté a udržované životní prostředí. Proto bychom si měli uvědomit, že největší podíl na zachování čistoty města máme právě my, občané města. Většina obyvatel hodnotí Šumperk jako čisté a příjemné město. Příčinou je nárůst počtu sběrných nádob na odpad a využívání služeb sběrných dvorů, lidé si konečně zvykají odkládat odpad tam, kam skutečně patří. Pouze někteří obyvatelé města si na třídění odpadu nemohou nebo nechtějí zvyknout. Z ohlasů na dotazníkový výzkum vyplývá, že se jedná o malou skupinu spíše starších ročníků, která již nechce měnit svůj ustálený způsob a zvyky v nakládání s odpadem. Velice účinná je výchova dětí již od mateřských škol, kde jsou vedeny a motivovány ke třídění odpadu. Osvěta napomáhá vytvoření správných návyků již od útlého věku a lehce si osvojí, že třídění odpadu je naprosto normální a přirozenou součástí každodenního života.

Dle zpětných reakcí některých Šumperanů je možné soudit, že snížení místního poplatku za odvoz odpadu by mnohé motivovalo k ještě většímu a intenzivnějšímu třídění. Měsíční platba za likvidaci odpadů ve výši 51 Kč na měsíc není částka, která by někoho výrazně ochudila či finančně ohrozila. V této částce je třeba spatřovat nejen povinnou platbu městu, ale především příspěvek k zajištění čistějšího a zdravějšího životního prostředí a upravených městských prostranství bez povalujících se odpadků.

Finanční hospodaření města v oblasti nakládání s odpady v posledním sledovaném roce 2012 vykazuje zlepšující se trend. V minulosti město doplácelo na hospodaření s odpady zhruba 5 až 6 mil. Kč ročně, ale v roce 2012 to bylo jen 3,75 mil. Kč. Důvodem je zvýšená motivace občanů ke třídění odpadu, za separované komodity město získává finanční prostředky, které pomáhají pokrýt vynaložené náklady.

Pozitivně může být hodnocena snaha o zvýšení počtu nádob na sběr bioodpadu. Jeho kompostováním by mělo být potlačeno znečišťování ovzduší nevhodným spalováním a mělo by se předcházet zakládání černých skládek. Proto by bylo pro město přínosné, aby získalo dotaci na tento projekt a mohlo pořídit další nádoby na bioodpad pro domácnosti i veřejná městská prostranství.

Jak vyplynulo z dotazníku, převážná většina šumperských občanů je s odpadovým hospodářstvím v jejich městě spokojena. Snahou každého z nás by mělo být především formou důslednějšího třídění odpadu přispět městu k úspoře nákladů. Odměnou pak bude pohled na čistší a pěknější prostředí kolem nás.

4.3 Návrhy a doporučení

Základem účinného třídění odpadu je dostatek kontejnerů na separovaný odpad. Bylo by vhodné doplnit sběrné nádoby na papír a nápojové kartony, aby byly zastoupeny na každém sběrném místě. Město by mělo pořídit ještě 78 kusů nádob pro každou výše zmíněnou komoditu.

Problém představuje i vizuální pohled na některá místa pro shromažďování komunálního odpadu. Z toho vyplývá, že je nutné, např. v rámci revitalizací sídlišť, zpevnit plochu pod kontejnery, aby sběrné nádoby stály na pevném povrchu.

Další doporučení je odvozeno z ohlasů občanů na dotazníkové šetření. Respondenti řešili problém dvou šumperských sběrných dvorů, kdy ani jeden z nich nepřijímá kompletně všechny druhy tříděného odpadu. Obyvatelé navrhují buď možnost shromažďování veškerého odpadu každým sběrným dvorem, nebo variantu zřízení pouze jednoho sběrného dvora, do kterého by bylo možno uložit všechny druhy odpadu, které do sběrného dvora běžně patří. Otázkou však zůstává, zda by pouze jeden sběrný dvůr byl schopen pojmout kapacitu návštěv a přivezeného odpadu všech šumperských občanů. Na základě uvedených skutečností není racionální rušit ani jeden ze sběrných dvorů, spíše by měla být zajištěna dostatečná informovanost obyvatel, který druh odpadu je možno umístit do příslušného sběrného dvora.

Z veřejného šetření vyplynulo, že v případě přeplněné sběrné nádoby na tříděný odpad odloží většina občanů vytříděný odpad vedle kontejneru na zem. Ideální by bylo, kdyby situace plného kontejneru vůbec nenastala. Pokud ovšem nastane, je třeba poučit obyvatele města, aby vytříděný odpad neodkládali vedle sběrných nádob, ale aby jej vynesli do jiného kontejneru určeného pro tuto vytříděnou komoditu, případně posečkali na vyprázdnění

kontejneru a odpad vynesli opětovně později. Pohozené pytlíky s odpadem vedle kontejnerů nepůsobí zrovna moc přívětivě a esteticky, navíc narušují organizaci a dynamiku svozu.

Je všeobecně známo, že informací o třídění odpadu není nikdy dost. Bylo by proto vhodné častěji připomínat občanům například prostřednictvím místního Šumperského zpravodaje, který pravidelně putuje do každé domácnosti, jak je separace odpadu důležitá, a že třídit odpad může opravdu každý. Při této příležitosti by bylo prospěšné připomenout nejen novým příznivcům třídění, které komodity se separují, a do jakých sběrných nádob patří.

Přínosným zlepšením odpadového hospodářství v Šumperku by bylo zakoupení dalších nádob na tříděný bioodpad. V současné době je vyřizováno přidělení dotace na jejich nákup. Pokud bude dotace získána, dojde k intenzivnějšímu třídění bioodpadu. To povede k dalším úsporám a stále se zmenšujícímu podílu této složky ve směsném komunálním odpadu.

5 ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnocení systému odpadového hospodářství ve městě Šumperk a na základě získaných výsledků dotazníkového šetření nastínit a doporučit návrhy na jeho zlepšení.

Práce byla kromě první úvodní části a poslední páté závěrečné části rozdělena do dalších tří dílčích částí. Druhá část byla věnována odpadovému hospodářství v obcích, nejdříve byla daná problematika uvedena obecnými pojmy a základními definicemi, poté byla popsána příslušná legislativa a právní vymezení dané oblasti. Následně byl představen Plán odpadového hospodářství ČR a Česká asociace odpadového hospodářství. V závěru této části byl charakterizován systém nakládání s komunálním odpadem a specifikován místní poplatek za svoz této složky odpadu.

Třetí část bakalářské práce byla zaměřena na analýzu odpadového hospodářství v Šumperku. Nejdříve bylo město představeno obecnou charakteristikou, další část byla věnována Plánu odpadového hospodářství města Šumperk a městskému systému nakládání s odpady. Byla řešena otázka fungování šumperských sběrných dvorů a záležitost výše místního poplatku za svoz odpadu. Podrobně byla specifikována celková produkce odpadů v letech 2008–2012 a zhodnoceny příjmy i výdaje města na odpadové hospodářství za sledované období.

Ve čtvrté části byly zhodnoceny výsledky analýzy, která byla provedena formou dotazníkového šetření mezi obyvateli města. V závěru této části byly vymezeny návrhy a doporučení, které by mohly vést ke zlepšení stavu a situace v této oblasti.

Lidé jsou stále více ochotni třídít odpad, ať už to vyplývá z jejich individuálního ekologického cítění nebo ze snahy ušetřit městu i sobě náklady. Tahle skutečnost byla potvrzena i v Šumperku. Občané si uvědomují, v jakém stavu je naše životní prostředí a jak je třídění odpadu pro jeho zlepšení důležité.

Z celkového průzkumu vyplynulo, že by bylo velmi přínosné investovat do zakoupení dalších sběrných nádob na papír a nápojový karton, aby byly zastoupeny na každém sběrném místě. Byla by na místě větší informovanost občanů, neboť přibývá nových příznivců třídění, kteří nejsou zcela přesně obeznámeni s tím, jak správně odpad třídít. Bylo by také vhodné obyvatelům města připomenout, že není přípustné odkládat odpad vedle kontejnerů, čímž zakládají černou skládku a značně narušují logistiku svozu odpadu.

I přes některé zjištěné nedostatky je možno konstatovat, že celkové zajištění služeb týkajících se odpadů je v Šumperku na poměrně dobré úrovni. Potvrzuje to i převážná spokojenost respondentů, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření. Ubývá směsného komunálního odpadu umístěného v kontejnerech, přibývá odpadu tříděného. V případě získání potřebné dotace přibudou městu sběrné nádoby na bioodpad, to povede k ještě hospodárnějšímu třídění a k úbytku podílu této složky ve směsném komunálním odpadu.

Trend je pozitivní, městu se daří lépe hospodařit v oblasti nakládání s odpady, což bylo vykázáno především ve výsledcích z roku 2012.

Dle učiněných závěrů lze konstatovat, že stanovený cíl bakalářské práce byl splněn.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

a) Monografie

HŘEBÍČEK, Jiří a spol. *Integrovaný systém nakládání s odpady na regionální úrovni*. 1. vyd. Brno: Littera, 2009. 202 s. ISBN 978-80-85763-54-6.

KIZLINK, Juraj. *Nakládání s odpady*. 2. vyd. Brno: VUT Fakulta chemická, 2012. 306 s. ISBN 978-80-214-4413-3.

KUDELOVÁ, Kamila, Jitka JODLOVSKÁ a Bořivoj ŠARAPATKA. *Odpady*. 1.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999. 186 s. ISBN 80-244-0046-4.

KURAŠ, Mečislav, Vojtěch DIRNER, Vladimír SLIVKA a Milan BŘEZINA. *Odpadové hospodářství*. 1. vyd. Chrudim: Vodní zdroje Ekomonitor, 2008. 143 s. ISBN 978-80-86832-34-0.

ŠŤASTNÁ, Jarmila. *Kam s nimi. Vše o třídění a recyklaci odpadu*. 1. vyd. Praha: Česká televize, Edice ČT, 2007. 117 s. ISBN 80-85005-72-7.

b) Legislativa

Obecně závazná vyhláška č. 5/2013 ze dne 12. prosince. 2013, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (OZV o místním poplatku za odpad). In: *Město Šumperk*. 2013. Dostupná také z: <http://www.sumperk.cz/cs/sprava-mesta/dokumenty/pravni-predpisy-mesta.html>

Zákon č. 185 ze dne 15. května 2001 o odpadech a o změně některých dalších zákonů (zákon o odpadech). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001. Dostupný také z: <http://www.tzb-info.cz/pravni-predpisy/zakon-c-185-2001-sb-o-odpadech-a-o-zmene-nekterych-dalsich-zakonu>

c) Internetové zdroje

ČAOH. *Metodický materiál odboru dozoru a kontroly veřejné správy MV*. [Online] 1. červenec 2012. [Cit.: 28. prosinec 2013.] Dostupné z: <http://www.caoh.cz/data/article/mv--zakon-o-mistnich-poplatcich---zvyseni-poplatku-za-odpad.pdf>.

ENACON. *Novela zákona o odpadech č. 169/2013*. [Online] 10. červenec 2013. [Cit.: 27. prosinec 2013.] Dostupné z: <http://www.enacon.cz/aktuality/novela-zakona-o-odpadech-c-1692013.html>.

ENWIWEB. *Odpadové hospodářství a obec*. [Online] 12. leden 2010. [Cit.: 27. prosinec 2013.] Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/clanek/odpady/80131/odpadove-hospodarstvi-a-obec>.

ENWIWEB. *Vyšší místní poplatek za odpad obcím pomůže jen částečně*. [Online] 15. říjen 2012. [Cit.: 5. duben 2014.] Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/clanek/odpady/93292/vyssi-mistni-poplatek-za-odpad-obcim-pomuze-jen-castečne>

PENÍZE.CZ. *Nakládání o odpady aneb dárek občanům*. [Online] 18. leden 2013. [Cit.: 25. duben 2014.] Dostupné z: <http://www.penize.cz/spotrebitel/248419-nakladani-s-odpady-aneb-darek-obcanum>

ŠUMPERK. *O Šumperku*. [Online] 2. únor 2014. [Cit.: 2. únor 2014.] Dostupné z: <http://www.sumperk.cz/cs/turista/o-sumperk/>

ŠUMPERK. *O Šumperku*. [Online] 25. únor 2014. [Cit.: 25. únor 2014.] Dostupné z: <http://www.sumperk.cz/cs/obcan/komunalni-sluzby/#sek22739>

ŠUMPERK. *Šumperský zpravodaj - 2013*. [Online] 25. září 2013. [Cit.: 26. únor 2014.] Dostupné z: <http://www.sumperk.cz/filemanager/pdf-viewer/index.php?fileID=113812>

d) Interní zdroje

MĚSTO ŠUMPERK. *Interní zdroje a informace MěÚ Šumperk*. Šumperk: Město Šumperk, 21. únor 2014.

MĚSTO ŠUMPERK. *Interní zdroje a informace Odboru životního prostředí MěÚ Šumperk, oddělení odpadů a ovzduší*. Šumperk: Město Šumperk, 21. únor 2014.

MĚSTO ŠUMPERK. *Plán odpadového hospodářství původce – Město Šumperk*. Šumperk: Město Šumperk, 29. červenec 2005.

SEZNAM ZKRATEK

BRKO – biologicky rozložitelný komunální odpad

BRO – biologicky rozložitelný odpad

ČAOH – Česká asociace odpadového hospodářství

ČIŽP – Česká inspekce životního prostředí

ČOI – Česká obchodní inspekce

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

EU – Evropská unie

IČO – identifikační číslo organizace

ISPOP – Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností

k.ú. – katastrální území

MěÚ – Městský úřad

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

OPŽP – Operační program životního prostředí

PMŠ – Podniky města Šumperka

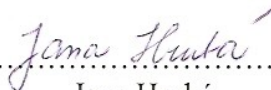
POH – Plán odpadového hospodářství

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Šumperku dne 9. května 2014

.....
Jana Hrubá

SEZNAM PŘÍLOH

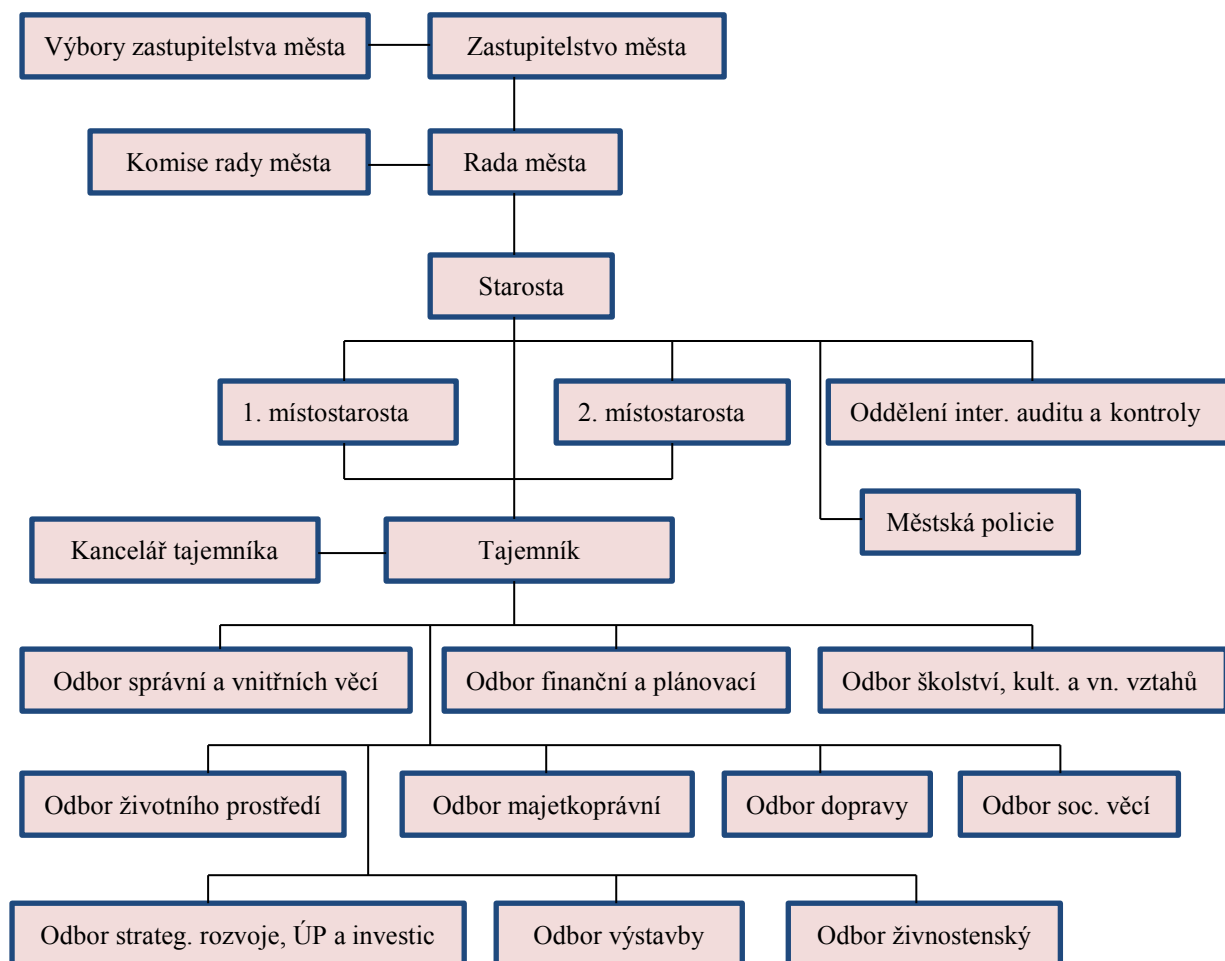
Příloha č. 1: Organizační struktura Městského úřadu Šumperk

Příloha č. 2: Třídění komunálního odpadu v Šumperku

Příloha č. 3: Dotazník – odpadové hospodářství ve městě Šumperk

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 - Organizační struktura Městského úřadu Šumperk

Zdroj: data interních materiálů poskytnutých Městským úřadem Šumperk. Vlastní zpracování.

Příloha č. 2 – Třídění komunálního odpadu v Šumperku

V Šumperku se třídí komunální odpad nádobovým systémem na následující frakce:

Papír Noviny, časopisy, reklamní letáky, sešity, kancelářský papír, kartony, krabice, lepenka.	Nápojové kartony Krabice od džusů, krabice od vína, krabice od mléčných výrobků.
Plast Plastové nádoby a lahve, PET lahve od nápojů, kelímky od jogurtů, krabičky od pokrmových tuků, sáčky, fólie, výrobky z plastů.	Barevné a čiré sklo Lahve od nápojů, skleněné nádoby, tabulové sklo.

V Šumperku třídíme také do podzemních kontejnerů.

Zdroj: MĚSTO ŠUMPERK, *Komunální služby* [Online]. 2014. Vlastní úprava.

Příloha č. 3 – Dotazník – odpadové hospodářství ve městě Šumperk

Dobrý den, vážená respondentko, vážený respondente,

jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia Ekonomické fakulty VŠB-TU Ostrava a zdvořile Vás prosím o vyplnění tohoto dotazníku, který obsahuje 16 jednoduchých otázek a týká se odpadového hospodářství města Šumperka. Dotazník je anonymní, zcela dobrovolný a jeho údaje budou použity pro zpracování mé závěrečné bakalářské práce.

Mockrát děkuji za projevenou ochotu a spolupráci a přeji pěkný den.

Jana Hrubá.

1. Jakého jste pohlaví?

- ☐ žena ☐ muž

2. Kolik je Vám let?

- ☐ 10–25 ☐ 26–35 ☐ 36–45 ☐ 46 a více

3. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- ☐ základní
☐ vyučen v oboru
☐ střední s maturitou
☐ vyšší odborné
☐ vysokoškolské

4. Jak často vynášíte odpad?

- ☐ denně
☐ víc jak dvakrát týdně
☐ jednou týdně
☐ méně jak jednou týdně

5. Třídíte veškerý odpad nebo jen některou složku?

- ☐ třídím veškerý odpad (plasty, papír, nápojové kartony, sklo, bioodpad)
☐ třídím čtyři složky odpadu
☐ třídím tři složky odpadu
☐ třídím dvě složky odpadu
☐ třídím pouze jednu složku odpadu
☐ netřídím vůbec

6. Pokud odpad netřídíte, jaký k tomu máte důvod?

- ☐ připadá mi to zbytečné
☐ velká vzdálenost kontejnerů na tříděný odpad
☐ nejsem o třídění odpadů dostatečně informován/a
☐ nechce se mi
☐ odpad třídím

7. **Myslíte si, že jste o třídění odpadů dostatečně informován/a?**
☐ ano   ☐ spíše ano   ☐ spíše ne   ☐ ne
8. **Víte, kam (na koho) se obrátit, chcete-li získat informace o nakládání s odpady?**
☐ ano   ☐ ne
9. **V jaké vzdálenosti od Vašeho bydliště se nacházejí kontejnery na tříděný odpad?**
☐ do 50 m   ☐ 51–100 m   ☐ 101–300 m   ☐ nad 300 m
10. **Kolik kontejnerů na tříděný odpad se nachází v bezprostředním okolí Vašeho bydliště? (max. do 100 m)**
☐ žádný   ☐ 1 až 2   ☐ 3 až 4   ☐ 5 a více
11. **Do jaké vzdálenosti jste ochoten/ochotna nosit vytríděný odpad?**
☐ do 30 m   ☐ 31–60 m   ☐ 61–100 m   ☐ nad 100 m
12. **Jste spokojen/a s intervaly a pravidelností odvozu odpadů v Šumperku?**
☐ ano   ☐ spíše ano   ☐ spíše ne   ☐ ne
13. **Stává se Vám v Šumperku, že je kontejner na tříděný odpad plný?**
☐ často   ☐ občas   ☐ výjimečně   ☐ vůbec ne
14. **V případě, je-li nádoba na tříděný odpad plná, co uděláte s vynášeným odpadem?**
☐ vynášený odpad odnesu do jiného kontejneru na tříděný odpad
☐ vynášený odpad odložím vedle kontejneru na zem
☐ vynášený odpad odnesu zpět domů a počkám na vyprázdnění kontejneru
☐ vynášený odpad odložím do kontejneru na netříděný (směsný) odpad
15. **Využíváte služeb sběrných dvorů?**
☐ ano   ☐ ne
16. **Jste spokojeni s celkovým odpadovým hospodářstvím ve městě Šumperk?**
☐ ano   ☐ spíše ano   ☐ spíše ne   ☐ ne

Zdroj: vlastní zpracování.